

ਪਰਦੇਸ ਟਾਈਮਜ਼

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ (ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ)

VOL- 12 No. 287 January 31, 2018

E-mail : info@pardestimes.com

Ph 510-938-7771

Ph510-516-3536

(Yuba City) 530-315-1020

www.pardestimes.com

ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸਪਰਧਿਤ

pardestimes

ਰਣਜੀਤ ਕੰਦੌਲਾ ਐਮ. ਬੀ. ਏ. ਮੈਨੋਜ਼ਿੰਗ ਐਡੀਟਰ

ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਸ਼ਿਆ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਿਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵਿਹੁੱਧ ਕੀਤੀ ਸਥਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਂਗਸਟਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰ ਗਏ ਹਨ। ਕੁਝ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਭੱਜਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਫਿਰਾਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਧਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਭੋਲਾ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਸਮੇਤ ਤਕਨੀਕਾਨ 12 ਕੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੋਤੀਦੇ ਤੋਂ 11 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਰੋੜੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਰਵੀਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਰਦ ਰਵੀਚਰਿਲ ਨੇ ਇਥੇ ਜਤੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਸੇ.ਐਸ. ਮਹਿੰਦੀਰੋਤਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਗ੍ਰਹੂਰ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚਨਾ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 10 ਦਿਨ ਦਾ ਪੁਲੀਸ ਰਿਮਾਂਡ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰ ਦਿਨ ਦਾ ਪੁਲੀਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਵੀਚਰਿਲ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਛੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਡਰੋ ਸਮਰਮਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਵੀਚਰਿਲ ਦੀ ਮੁੱਕੋਬਾਜ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਵੀ ਨਾਮਣਾ ਖੱਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਗੀਤ 'ਸਾਡਾ' ਨੀ ਕਸੂਰ ਸਾਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ' ਕਾਫੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ ਸੀ।

Allstate
You're in good hands.
Avninder Singh
Insurance Specialist, CA Lic. # 0822501
Auto ~ Home ~ Life ~ Health ~ Business ~ Commercial
PH.(510) 441-7490
Toll free (877) 441-7490

30042 MISSION BLVD. SUITE 221 HAYWARD, CA 94544

ਜਸਪਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਗਰਦੂਜੀ ਸਟੋਅ, ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ, ਡਿਪੋਰਟੇਸ਼ਨ,

ਵਿਆਹ, ਐਚ ਵਨ, ਐਲ ਵਨ, ਲੇਬਰ

ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਸਲਾਹ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਫਤਰ

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦਫਤਰ

ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ ਦਫਤਰ

ਫਾਰਸ਼ਨ ਦਫਤਰ

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-18-73rd ST. Ste 401 Jackson Height, NY 11372

2945 W. Capitol Ave. West Sacramento CA-95691

916-372-4448 phone 559-271-5511

Near Costco Fresno, CA 93722

718-533-8444

44790 S. Grimmer blvd. # 204 Fremont, CA 94538

37-

1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਤੋਂ ਸੁਧਰੀਮ ਕੋਰਟ ਖਣਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ 'ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੰਜ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਢੁਕਵੀਂ ਪੁੱਛਗਿੱਧ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦੌਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਨੂੰ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਬੈਚ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋਰਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮਹੋਦਰ ਸਿੱਖ ਯਾਦਵ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 29 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨ ਦੌਸ਼ ਨੋਟਿਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਾਈ ਗਈ ਅਪੀਲ ਉਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਯਾਦਵ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਬਕਾ ਕੌਸਲਰ ਬਲਵਾਨ ਖੋਖਰ ਸਮੇਤ 10 ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸਿੱਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 21 ਮਾਰਚ ਲਈ ਸਚੀਭੱਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਬੈਚ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕਰਵਾਉਣ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਟਰ ਜਨਰਲ ਪਿੰਕੀ ਆਨੰਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ 'ਚ ਧਿਰ ਬਣਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਘਾਲ ਕਰਨ ਦਿੱਤਾ। ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਪੀਤੜਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਕੇਸਾਂ 'ਚ ਮੁੱਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਅਹਿਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਧੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿਕਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਖਿਲਾਫ਼ ਖੋਫ਼ਨਾਕ ਜ਼ਲਮਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ੍ਹ-ਚੁਣ੍ਹ ਕੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਥੋਂ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਮ ਜੁਰਮ ਜਾਂ ਸਾਧਾਰਨ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੇਸ ਵਜੋਂ ਲਈ ਜਾਣ ਕਰ

ਕੇ ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਏ ਉਥੇ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ, ਫਰਿਆਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਪੀਤੜਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 1984 ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੁਲਕ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਧਿਣਾਉਣੇ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹੁੰਹ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਨ 'ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਰਹਾਂਗੇ।

ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ

ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲਜ਼ਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਬਾਦਲ ਸਿੱਖ, ਠਾਕੁਰ ਸਿੱਖ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੱਖ ਦੇ ਕਤਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨੰਬਰ, 1984 ਨੂੰ ਉਤੇਰੀ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੁਲਬੰਗਸ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਮਹਾਰਾਂ ਭੇਜਦੇ ਤੋਂ ਚੁਣ੍ਹ-ਚੁਣ੍ਹ ਕੇ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਚਾਸਦੀਦ ਗਵਾਹ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਵਰਮਾ ਦਾ ਚੁਣ੍ਹ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਟੈਸਟ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਕੀਲ ਬੀ.ਐਸ

ਜੁਨ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਾਪਿਆ ਸੀ। ਵਰਮਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਈ-ਮੇਲ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਭਗਤੀ ਤਿਆਗ ਕੇ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਟੈਸਟ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਟਾਈਟਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਗਦੀਸ਼ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਂਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਯਮਕਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪਟੋਂਦੀ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਮੌਤਾਂ ਦੇ 6 ਨਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਗੁਰਭਗਾਉਂਦੇ ਸਨ ਨਾਲ ਲੰਗੇ ਪਟੋਂਦੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪੀਤੜਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੀ ਹੋਂਦ ਚਿੱਲੜ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਮਨਵਿੰਦਰ ਸਿੱਖ ਗਿਆਸਪੁਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 2011 'ਚ ਹੋਂਦ ਚਿੱਲੜ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਟੀ.ਪੀ. ਗਰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਪਾਈ ਰਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਉਸ ਦੇ ਪੇਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਗੁਰਭਗਾਉਂਦੇ ਪਟੋਂਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਅੱਖੋਂ ਉਹਲੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਬਦਲ ਕੇ ਖਾਸ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਰੱਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਸੰਜੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਐਨ ਡੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਮੋਹਰ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੋਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁੜ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੰਬੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਤਤਕਾਲੀਨ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੱਖ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਸਗੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੁਤਿਆ ਹਰ ਵਰਕਰ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਲ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੱਖ ਬਾਦਲ ਖਿਲਾਫ਼ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਕੋਈ ਉਸੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਹਤਾ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਵੱਡੀ 'ਤੋਪ' ਸਮਝ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ? ਜਦੋਂ ਜਿੱਤ 'ਸੱਕੀ' ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੁਣਨਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਜਿੱਤ ਪੱਕੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਧਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਨਿੱਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਾ ਲੱਹਿ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਵੀ ਜਿੱਤ ਦੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਠੇਂ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਅਤੇ ਬਦਲ ਨੂੰ ਜਿਤਾਉਣ ਖਾਤਰ ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾ ਕਦੇ ਕੇਂਜੀਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਅਤੇ ਨਾ ਹੋਰਾਂ ਨੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ। ਗੱਲ ਇਕੱਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆ-

ਹੀ 'ਵਿਧਾਇਕੀ ਕੁਰਬਾਨ' ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੱਖ ਦਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਬਣਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦ

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਅਗਰਾਧੀਆਂ ਵਿਚੁੱਪ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਖਤੀ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਗੈਂਗ ਹਿੱਸਾ ਤੇ ਕਾਥੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖਤੀ ਵਰਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਜੈਤੇ ਵਿਖੇ ਇਕ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਉਤੇ ਵਧਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਗੈਂਗ ਹਿੱਸਾ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਕਤਲ, ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤਹਾਈਆ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਇਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਵਿਚ ਹੀ ਭਲਾਈ ਸਮਝੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੱਸਾ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੰਤਾਪ ਹੰਦਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸੱਟ ਵੱਜੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਕੀਤੀ ਦਹਾਕੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਕਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਹੋਰ ਹਨ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬਦਾਮਨੀ ਫੈਲਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਅੰਤਿਕਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਗੁੰਮਾਰਾਹ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂਦੀ ਧਰਤੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਖੁੱਗ ਵੱਸਦੇਹਿਂਡ ਸਰਵਾਂ ਬੋਦਲਾਂ ਦੇ ਸੰਸਥਾਨ ਹਰਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ (ਜਿੰਦਰ) ਦਾ ਕਦੇ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਾਂਗ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਢੰਕਾ ਵੱਜਦਾ ਸੀ। ਛਿਸਕਸ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੱਠ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਵਿੱਕੀ ਗੋਂਡਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੱਠ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਅਪਣਾ ਸਬੰਧ ਖਤਮ ਕਰ ਲਿਆ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਬ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਿੰਦੂਮਲ ਕੋਟ ਨੇੜੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਤ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਦਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਇਆ।

ਅਪਰਾਧ ਇਕ ਦਲਦਲ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹਤਾ ਇਸ ਵਿਚ ਧੱਨ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸੀ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿੱਕੀ ਗੋਂਡਰ ਨਾਲ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਚਲ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਸਮਾਜ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਨਾਮੀ ਖਿਡਾਰੀ ਨਸ਼ਿਆਂਦਾ ਸਮਗਰੀ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਵਿੱਕੀ ਗੋਂਡਰ, ਪ੍ਰੇਮਾ ਲਾਹੌਰੀਆ ਵਰਗੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਨ ਵਾਰਦੇ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸਨਮਾਨ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਕਲੰਕ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 10 ਸਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਵਕਤ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਖੂਨ-ਖਰਾਬੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਅਮਨ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਵੀ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧਦੀ ਨਿਰਾਸਾ ਅਤੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਖੇਤੀ ਢਾਂਚਾ ਹੁਣ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ ਭਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਦ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੂਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

-ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਐਮ ਏ

Balbir Singh M.A.
Editor in Chief & Publisher

e-mail: bsma54@gmail.com

Tel : 510-938-7771, Ph : 510-516-3536

36415 RUSCHIN DR. NEWARK, CA 94560

Pardes Times (2nd office)
Ranjit Kandola ,Managing Editor
530-315-1020, email-Kandola@macloans.net

Buta Ram Joshi Staff Reporter, Fresno 559-803-0055

Web designed www.pardestimes.com
by Aman Bansil 510-589-2245

The Pardes Times And People Associated With It Are Not Responsible For Any Claims Made By The Advertisers And Don't Endorse Any Product Or Services Advertised In The Pardes Times. Please Consult Your Attorney Before Buying/Hiring Contracting Through The Ads Published In The News Paper. The Pardes Times Is In Business Of Selling Spaces And Claims Made By Advertisers Are Not Tested/Confirmed By An Independent Source.

ਅਗਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਸਵੈ-ਖੜਕੇਲ

ਸੱਕਰਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ-ਰਾਜਸਥਾਨ ਹੱਦ ਉੱਤੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿੱਕੀ ਗੋਂਡਰ ਅਪਣੇ ਦੋ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਰਾਹ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਨਾ ਮੁਤਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਹਿਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਿਆਸਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਲਾਗਾ-ਦੇਗਾ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਇਹ ਖਬਰ ਸੁਖੀ ਬਣ ਗਈ।

ਇਉਂ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ “ਗੈਂਗਸਟਰ” ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਕੋਲ ਸੁਫ਼ਲੇ ਤਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ; ਕਿਸੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੱਲ ਜਾਣ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਰਹ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਜਗਤ ਵੱਲ ਖੁਲ੍ਹੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅਪਰਾਧ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (ਪੀਸੀਓਸੀ-ਪਕੋਕਾ) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਛਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਜਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ

ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵਧੇਰੇ ਔਖਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਦਾ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਫੱਡੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਿਗੁਹ ਮਾਰ ਲਵਾਂ, ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਦਹਿਸਤਪਸੰਦੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਿਠਣ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅਪਰਾਧ ਰੋਕੂ ਐਕਟ (ਪੀਸੀਓਸੀ-ਪਕੋਕਾ) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਛਾ ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਉਜਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ

ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਉਹ ਠੀਕ ਕਰਨਗੇ।

ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮਕਸਦ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਫਿਉਟਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿੰਨੀਆਂ ਭਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਹਰ ਵਿਧਾਇਕ ਸਭ ਤੋਂ

ਕੁਲਜੀਤ ਬੈਸ

ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੋਹਰਬਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਤੋਰੇ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਬਣਨ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਮਾਤਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਦਿਸੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕਰੇ। ਉਜਾਂ, ਹਾਲ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਜਗੀਰਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਹਲਕੇ ਅੰਦਰ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ।

ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚਾ ਖੇਤੀ ਮਾਡਲ ਅੱਜ ਦੇ ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਪਛਾਣ ਜਾਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੰਜਾਬ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੂਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਅਪਰਾਧੀ “ਸਿੰਖ” ਹੋਣ ਦਾ ਫੱਟਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਆਹਰੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਆਖ ਅਤੇ ਗਾਂਢੀ ਮੁਲਕ ਵੱਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੜੀ ਦੀ ਨਿਸਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਹ ਅਖਿਤਾਰ ਕਰ

ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਰਕਾਰ: ਕੋਈ ਤੀਰ ਕਿਸ਼ਾਕੇ ਬਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ...

ਲੰਘਿਆ ਹਫਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਬੜਾ ਡਾਢਾ ਹੋ ਕੇ ਟੱਕਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਫਤੇ ਦੇ ਵੱਡੀਆਂ ਤੱਬੇ ਦੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ- ਇਕ ਤਾਂ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਛੁਟੀ ਹੋ ਗਈ, ਤੇ ਦੂਜੇ, ਚੋਟੀ ਦੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਲਾਭੇ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾਕੁਮ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਚਾਅ ਚਤ੍ਰੀਆ ਜਾਂ ਕਿੰਨਾ ਕੁਫ਼ਿਕਰ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾਕੁਮ ਨੇ ਕਈ ਕਿਆਸਾਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਭਿਸਟਾਚਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਬਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਖ਼ਰੀ ਹੈ; ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਹਲੂਣੀ ਗਈ ਹੈ; ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਮਜ਼ੂਰ ਥੇ ਗਏ ਹਨ; ਹੁਣ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੜਾਈ ਹੋਰ ਕਿੰਧੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੁਝ ਕਿਆਸਾਚਾਰੀਆਂ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹਕੀਕੀ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਭੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਆਟਾ ਤਾਂ ਪਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਅਸਿਹਾ ਕੋਈ ਆਟਾ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਰਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋਖੀਏਂ ਤਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤੇ ਮਕਬੂਲ ਆਗੂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਾਂ, ਪੈਸੇ-ਧੇਲੇ ਵਾਲੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪੈਦੀ ਸੱਟੇ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਜਿਹਤਾ ਦਬਾਅ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋੜੀਏ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਨੇਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਸਨ। ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਡ, ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੁਭਾਈ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ

ਅੰਡਿੰਕਾ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਜ਼, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ

ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮੰਡਲੀ-ਕਲਚਰ ਦਸਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਭਾਰੂ ਰਹੀ ਹੈ। ਏ.ਜੀ. ਦਫ਼ਤਰ, ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੱਖ

ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦਾ ਅੰਡਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਚੰਡੀ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਮੱਲਣ ਲਈ ਚਿਆਚੀ ਕੱਸੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਜਰਬੇ, ਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਲਓ: ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਵਾਜਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਹੀਮਾਤ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ, ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਦੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਅਦਾਰਾ-ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀਪੀਐਸਸੀ) ਹੈ, ਜਿਹਤਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਥੇ ਵੀ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਝਲਕ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਗੁਹਾ ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੱਟੇ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ (ਰਵੀ ਸਿੱਧੂ) ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭਿਜਵਾਇਆ ਹੈ।

ਮੰਡਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸੰਡਲੀਆਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਮੁੱਛੀਆਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੁੱਖ-ਆਰਾਮ ਵਾਲਾ ਰਾਹ ਧੋਖੇ ਵੱਲ ਵੀ ਤਾਂ ਬੁਲ੍ਹੁਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਲਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੱਕਾ ਮਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਗਹਾਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਉਤੇ ਵੀ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਮੌਕਲੇ ਰਾਹ ਬੇਹੁਦ ਜ਼ਹੁਰੀ ਹਨ। ਕੈਬਨਿਟ ਸਿਸਟਮ ਇਹੀ ਰਾਹ ਹੀ ਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਜਜਬਾਤ ਨਾਲ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਹੋਣ। ਸਭ ਵਜੀਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਿੱਤ ਅਤੇ ਸਭ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਮਾਰਗਦਾਰ ਸਨ ਤਹਿਤ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਭ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸੋਚਣ-ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਉਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਹੱਥ ਹੀ ਸਾਰੀ ਤਕਤ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੁਣ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਠੱਕ ਬੰਨ੍ਹ, ਤੇ ਸਹੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕਤੀਆਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦੇਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੁਦ ਲਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਨਿਕਲੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਵਡੇਰੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਜੋ ਹੋਇਆ, ਸੋ ਹੋਇਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਹੁਣ ਸਮਝੇ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਹੀ ਚਿੜ੍ਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਖਿਰਕਾਰ, ਨਤੀਜੇ ਤਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

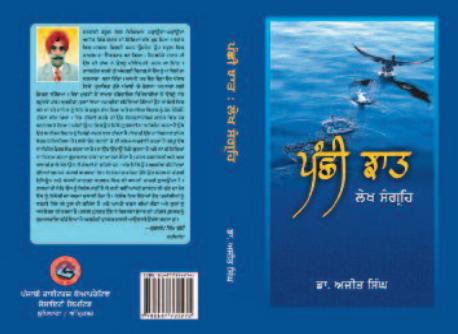
ਖੀਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਵਿਦਰੋਹੀ ਸੁਰਾਂ ਆਰੀਭ ਹੋਈਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਤਿਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਵੱਲ ਸੁਭਾਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਦਰਬਾਰੀ ਕਲਚਰ ਖਤਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਅੰਦਰ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੰਗ ਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਿਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਮਾਇਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਮੈਂਸੁਦਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਜਾਖਡ ਨੇ ਗੈਰ-ਪਾਰਟੀ ਮੰਚਾਂ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਉਠਾਉਣ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਮਜ਼ਾਮਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਜਾਖਡ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਣ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਵੀ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਮੰਚਾਂ ਉਤੇ ਵੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਕੋਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਮੁੱਖ

ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਬਤ ਵਾਲੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖਡ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਵਜ਼ਨ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰਿਤ ਕੋਡਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਪਾਸੋਂ ਤਵੇਂਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ

ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਿਕਿਵੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਸੱਭਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮੰਡਲੀ-ਕਲਚਰ ਦਸਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਭਾਰੂ ਰਹੀ ਹੈ। ਏ.ਜੀ. ਦਫ਼ਤਰ, ਜਿਥੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮੰਤਰਾਂ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਤਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਮੁੱਖ

ਪਾਵਨ ਪਹਿੰਤਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ 305 ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਸਲੋਕ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਰਚਿਤ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ -
ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ
ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ
ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ
ਸਭਿ ਕਿਲਿਵਿਖ ਪਾਪ ਦੇਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
ਫਿਰਿ ਚਤੇ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ
ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਜੋ ਸਾਮਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ
ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
(ਅੰਗ 305)

ਭਾਣੀ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਸਤਿਗੁਰ ਦਾ (ਸੱਚਾ) ਸਿੱਖ ਅਖਦਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸੱਚਾ ਸਿੱਖ ਆਖਦੇ ਹਨ) ਉਹ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠ ਕੇ ਹਰਿ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, (ਤੇ ਫਿਰ ਨਾਮ ਰੂਪ) ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਟੁੱਭੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਪ ਜਪਦਾ ਹੈ ਤੇ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਵਿਕਾਰ ਲਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਦਿਨ ਚਤੁੰਥੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ (ਦਿਹਾਤੀ) ਬਾਹਿਦਿਆਂ ਉਠਦਿਆਂ (ਭਾਵ ਕਿਰਤ ਕਰਦਿਆਂ) ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਦਾ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿੱਖ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਆਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੂੰ ਹਰ ਦਮ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਜੇਤੂ ਰੂਪੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ, ਸਾਮ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਸੌਂਕ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਜਪ ਕਰੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਲਈ ਬਾਣੀਆਂ ਜਪੁਜੀ ਸਾਹਿਬ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ (ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਤੂਪ੍ਰਸਾਦ ਸਵਯੇ (ਸ੍ਰਾਵਗ ਸੁਧ ਵਾਲੇ) (ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਚੌਪਈ ਸਾਹਿਬ (ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਛੇ ਪੌੜੀਆਂ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ) ਸਾਮ ਵੇਲੇ ਦੀ ਬਾਣੀ, ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਉਣ ਵੇਲੇ ਲਈ ਬਾਣੀ, ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ, ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸਲੋਕ ਰਾਗ ਗੁਜਰੀ ਮਹਲਾ ੬ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅੰਗ ੪੯੨ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ, ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ : ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਹਉ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥

ਹਰਿ ਕੇ ਜਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸਤ ਪੁਰਖਾ ਹਉ ਬਿਨਉ ਕਰਉ ਗੁਰ ਪਾਸਿ ॥

ਹਮ ਕੀਰੇ ਕਿਰਮ ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਣਾਈ ਕਰਿ ਦਇਆ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥੧॥

ਅਤੇ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੀ ਰਾਗ ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੬ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਅੰਗ ੩੮੮ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ:

ਇਕ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਤਾ

ਪੰਜਾਬ ਮੰਡਲ ਦੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਭਾਵੋਂ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸਾਨੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਖਦਸੇ ਉਪਜਣੇ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਹਨ। ਮੰਡਲ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਸਿੱਧੀ ਬੈਂਕ ਖਾਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦੇ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰਯੋਕਟ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਕਟ ਅਧੀਨ 990 ਖੇਤੀ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ 'ਤੇ ਮੀਟਰ ਲਾਈ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਮੀਟਰ ਰੀਡਿੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨ ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਫਾਇਤ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖਣਗੇ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਰਾਜ ਤੇ ਕਿਸਾਨ - ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸਾਨ ਜਬੇਬੀਆਂ ਇਸ ਪ੍ਰਯੋਕਟ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਆਰੰਭਤਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜਬੇਬੀਕਾਰ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ 1647 ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2147 ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 500 ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਣ ਲਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਸੱਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ 1647 ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਕਾਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਛਾਡਿ ਬਿਖੈ ਬਿਖੁ ਖਾਈ

ਸੋ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰੰਜਨੁ ਹਰਿ ਅਗਮਾ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥

ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਸਭਿ ਧਿਆਵਹਿ ਤੁਧੁ ਜੀ ਹਰਿ ਸਚੇ ਸਚਿਜਣਹਾਰਾ ॥

ਅਤੇ ਰਹਰਾਸਿ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅੰਗ ੩੮੮ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ, ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ:

ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੮ ਘਰੂ ੨

੧੬੯ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਤੂੰ ਕਰਤਾ ਸਚਿਆਰੁ ਮੈਡਾ ਸਾਂਈ ॥

ਜੇ ਤਉ ਭਾਵੈ ਸੋਈ ਬੀਸੀ

ਜੋ ਤੂੰ ਦੇਹਿ ਸੋਈ ਹਉ ਪਾਈ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪਤਿੰਡੀ

ਜਾਂਦਾ ਸਲੋਕ ਵੀ ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ਜੋ ਅੰਗ ੧੨੧ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ --

ਗਉੜੀ ਪੂਰਬੀ ਮਹਲਾ ੮ ॥

ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਗਰੁ ਬਹੁ ਭਰਿਆ ਮਿਲਿ ਸਾਧੁ ਬੰਡਲ

ਬੰਡਾ ਹੋ ॥

ਪੁਰਬਿ ਲਿਖਦ ਲਿਖੇ ਗੁਰੁ ਪਾਇਆ ਮਨਿ ਹਰਿ ਲਿਵ ਮੰਡਲ

ਮੰਡਾ ਹੋ ॥੧॥

ਚੌਥੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਦਾ ਨਾਮ

ਰਾਮ ਕੌਰ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਪੁਤਰੀ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਲਈ ਵਰ ਲਭਦੀ ਲੇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਵਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਬੰਧ ਨਾਲ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਘੁੰਗਣੀਆਂ ਵੇਚਦੇ ਹੋਏ ਸਾਹਮਣੇ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਜੀ ਬੋਲੇ ਵਰ ਇਸ ਲੱਕ ਕੇ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਉੱਚ ਨੀਚ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਵਿਚਾਰਨ ਦੇ ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨਾਲ ੨੨ ਫੇਗਣ ੧੯੯੧ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜੇਠਾ ਜੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗ ਗਏ ਅਤੇ ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜੁਆਈ ਬਣ ਕੇ ਨਾ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਣ ਕੇ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗ ਰਹੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇਕ ਬਾਉਲੀ ਬਣਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ੮੪ ਪੌੜੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਬਾਉਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜੋ ਭਾਈ ਜੇਠਾ ਜੀ ਦੇ ਰਿਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਸਨ, ਗੋਇਂਦਵਾਲ ਆਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਰ ਉਪਰ ਟੋਕਰੀ ਚੱਕ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਪਾਸ ਗਿਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੁਆਈ ਤੋਂ ਮਜ਼ੂਰੀ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹੋ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਉਪਰ ਜੇਠਾ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਭੋਲੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਦਾ ਜੀ ਤੋਂ ਤਿਲਕ ਲਗਵਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰਿਆਈ ਬਖਸ਼ਦਿੰਦੀ ।

ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਿਆ

ਜੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ

੧੬੭ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ :

ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛਤਾ ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗ ਕੀਰੇ ਹਮ ਬਾਪੈ ॥

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਅੰਗ

੧੬੮ ਉਪਰ ਸੁਭਾਏਮਾਨ ਹੈ :

ਹਮ ਰੁਲਤੇ ਫਿਰਤੇ ਕੋਈ ਬਾਤ ਨ ਪੁਛਤਾ

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗ ਕੀਰੇ ਹਮ ਬਾਪੈ ॥

ਗੈਰ-ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਏਕ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਨਿਰਮਲ ਸੰਪੁ

ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਕੁਝ ਸ਼ਦੀਦ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਖਤਰਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੌਂਕੇਂਦੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਐਵੇਂ ਹੀ ਚੌਫ਼ਾਲ ਨਹੀਂ ਡਿਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸੰਕੇਤ ਛੱਡੇ ਹਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਲੀਡਰ ਦੀ ਰਤ ਲਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਦਾ ਜਿਹਤਾ ਮੁੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਕਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬਖ਼ਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਲਾ ਧਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਚੋਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਬੈਕ ਖਾਤੇ, ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਗੁਜ਼ਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬੈਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਪੈਸਾ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰ ਤੱਕ ਚਤੁਰੀਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਖੋਡ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਕੂਕ ਅਤੇ ਅਜਾਦੀ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਕੇ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹਰ ਗਲੀ-ਮੁੱਹਲੇ ਵਿੱਚ ਖੋਡ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਜਾਂ ਮੁਸਲਿਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਬਨਾਮ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਝੇੜੇ-ਝਗੜੇ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਤਲਖੀ ਨਿਤ ਦਿਨ ਵਧੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕੋਈ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਮ ਮੌਕੇ ਨੀਤ ਗਉਣ 'ਤੇ ਜੀ ਕਿਸੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼ ਧੋਹੁਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਨਿਤ ਦਿਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਵੇਣ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਾਈਆਂ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹਤਾ ਬੋਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਲੱਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਠ ਲੁਅਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ-ਛੂਲ ਰਿਹਾ ਅਰਥਚਾਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੀਆ ਕਿਸੇ ਘੱਟ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਮਜ਼ੋਰ ਲੀਡਰ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਕੇ ਮੁੱਹੋਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਲੀਡਰ ਕੋਲ ਆਰਥਿਕ ਫਰੰਤ ਬਾਰੇ ਕਾਰਗਰ ਸਲਾਹਾਂ ਦੀ ਤੋਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪੈਰੀ ਪਹਾੜ ਬੱਡ ਗਏ। ਦਰਾਸਲ, ਇਹ ਖੰਬੀਖਾਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਉਹੀ ਕੁਝ ਸੁਣਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ

ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸ, ਖੋਡ ਅਤੇ ਆਸ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਵੇਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਲੋਕ ਹੈਨ ਜ਼ਰੂਰ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਆਸਤ ਰਾਹੀਂ ਪਰੋਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭਾਵਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਨੂੰ ਵੀ ਚੌਂਕੇਂਦੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਐਵੇਂ ਹੀ ਚੌਫ਼ਾਲ ਨਹੀਂ ਡਿਗ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨਾਲ ਚਾਰ-ਚੁਕੜੇ ਨਿਕਾਸ਼ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਲਕ ਦੀ ਮਨੋਦਸ਼ਾ ਉਤਨੀ ਉਦਾਸੀ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਸ ਦੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਛੁੱਟ ਪਈਆਂ ਸਨ।

ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਤ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਇਹ ਬੰਦਾ ਵੀ ਗਲਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੁਜ਼ਰਾਤੀ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਮਾਣ-ਤਾਣ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਬਾਰਾਂ ਸਾਡੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮੁੱਲਕ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਾਈ ਵੀ ਮੌਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪ ਆਪਣੀ ਚਮਕ ਗੁਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਸਫਲ ਨੋਟਬੈਂਦੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਹੁਣ ਸੱਤ ਪਰਦੇ ਪਾਤ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੀਐਸਟੀ ਵਰਗੇ ਕਰ ਸੁਧਾਰ ਨੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੰਗੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਕਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਕਰ ਵਾਚਾ ਸਰਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸੱਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਈਆ ਤਾਂ ਕਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸ਼ ਕਢਵਾਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਗਲਾ ਕੇ ਵੇਟਾਂ ਬਟੋਰਨਾ ਸੀ। ਭਾਜਪ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ- ਗੁਜਰਾਤ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਵਾ ਹੁਣ ਕਿਸ ਰੁਖ ਵਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਜ

ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਨੇ ਸੱਤਾ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਇਹੋ ਵੇਂਟਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਡਾ ਫੇਰਿਆ ਸੀ।

ਸਿਆਸੀ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਿਛ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ ਘਾਣ ਦੇ ਲੱਖਣ ਲਾਲਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਲੱਭਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰ ਵਾਲਾ ਗੁੱਡਾ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਬੰਨਿਆ ਹੈ।

ਮੁਸਲਿਮਾਨ ਹੁਣ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਸਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛਾਂਹ ਹਟ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਥਿਤ ਧਮਕੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਉਹ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਟੀਵੀ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਬੰਦੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਖੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵੱਧ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਾਹਿਗੁਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਿਰਫ਼ ਟੀਵੀ ਉਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੀ ਬੰਦੀ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਖੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਹੋਣ ਵੱਧ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਾਹਿਗੁਣਾ ਹੈ।

ਨਿਤ ਦੀ ਚੰਕੀ ਵਿੱਚ ਪੀਸ ਜਾ ਰਹੇ ਲੋਕ, ਭਾਵੇਂ ਦਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਕੂਕ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਨਾਲ ਨਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਗੌਰੀ ਲੀਕੇਸ਼ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਐਨਡੀਟੀਵੀ ਤੇ 'ਦਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਮੁੱਲ ਭਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜੁਝਾਰੂ ਪੱਤਰਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਤਕਤਾ ਹੁਲਾਰਾ ਹੈ। ਇਹ, ਇਸ ਆਸ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁੱਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਲੀਡਰ ਦਾ ਕੋਈ ਖੋਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਜਪ ਦੇ ਰਾਜ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਝਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੀਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਇਹਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਮੁੱਲ ਦੀ ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਹਰ ਜਨਤਕ ਕੋਰਟ ਦੇ ਚੰਗੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਇਕ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਵੀਹ ਵਿਚਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾਵਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਰਾਸਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ। ਦਰਾਸਲ, ਜੋ ਇਹ ਲੋਕ ਕੁਝ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਜਾਕ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: "ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਵੀਹ ਵਿਚਿਆਂ ਬਾਅ

ਰਾਮ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ
510-365-2040

ਅਕਸਰ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿਆਣਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਵੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਤੋਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੋਂ ਵਿਧਰੀਤ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਹੀ ਉਸਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨਿਵਾਣਾਂ ਵੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਧਰੀਤ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ, ਸਮਝ ਲਵੇ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਡੀ ਲੀਹ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਲੱਬੀ। ਕੁਦਰਤ ਇਸ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਨਿੱਘ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਮੀਰ-ਗਰੀਬ, ਗੰਦੇ-ਮੰਦੇ, ਉਚੇ-ਨੀਵੇਂ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ, ਇਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਨਕਲੀ ਨਿੱਘ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾਣਾ, ਫਿਰ ਇਕ ਦਿਨ ਪਛਤਾਵਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੀਬ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸੋਟੀ ਮਾਰ ਕੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਸਰੀਰ ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਇਕ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਉਠਣਾ-ਜਾਗਣਾ, ਇਸਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਚੱਲੇ ਹਾਂ, ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ। ਸਾਗ ਸਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਧਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਅੰਬ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਹੀ ਖਾਧੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਠੀਕ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਸੀਂ ਬੇਰੁੱਤੇ ਫਲ-ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਕਸਰ ਧੇਟ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਦਰਤ ਅਜਿਹਾ ਡਾਕਟਰ

ਹੈ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਚੁੱਡ ਤੇ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਤੰ-ਦਰਸਤ ਰਹਿ ਸਕੋ। ਰਾਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਿਨ ਵਿਚ ਸੌਣ ਵਾਲੇ

ਅਧ ਹੀ ਅਲਾਰਮ ਵਜਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦਰਦ। ਬਾਹਰ ਵੀ ਰੁੱਖ ਆਕਸੀਜਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਬਟ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਮਹ-

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜ਼ਿਉਣਾ ਸਿੱਖੇ

ਤਕਰੀਬਨ 6 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਰਾਮ ਹਰਸਿਮਰਨ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਘਰ ਹੀ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ (ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ) ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਿਆ। ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰਮੀਲਾ ਜਿਹਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਤੋਂ ਹੀ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਅਲੱਗ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਦੀ ਜੋ ਇੱਛਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅੱਖਰਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਿਆਨ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਇਸ ਦੇ ਮਨ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਗੁੰਦ ਨਾਲ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਕਲਮ ਤੱਤਪਰ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਇਹ ਐਸਾ ਵਾਵਰੋਲਾ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਜੋਗਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਦਿਨ ਇਹ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ ਵਿਚ ਉਚੇ ਸਬਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਬੈਠੇਗਾ।

- ਸੰਪਾਦਕ

ਲੋਕ ਪੂਰੇ ਤੰਦਰਸਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਕਿ ਉਕਿ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੋਣ ਦਾ ਸੁਨੋਹਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਕਾਰੀ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿਗੜਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਤਵਧੁਰਨ ਕਿਰਿਆ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਕੁਦਰਤੀ ਹੋਵੇਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਖਰਾਬ ਕਰੇਗਾ। ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਨਲਕੇ ਮੋਟਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ।

ਕੁਦਰਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿਨਾ ਕੁਝ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਉਸਦੇ ਨੌਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਧਾਓ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਡੇ ਮੰਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਦਿਮਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਰੁੱਤਾ ਖਾਣ ਛੁੱਡੋ। ਮਤਲਬ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਜਿਸ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੋਕੇ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਿਉਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਵੀ ਆਵੇਗਾ।

ਕੁਦਰਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿਨਾ ਕੁਝ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬੱਸ ਉਸਦੇ ਨੌਤੇ ਹੋ ਕੇ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਧਾਓ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਡੇ ਮੰਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਦਿਮਾਰੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨਾਲ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੇਰੁੱਤਾ ਖਾਣ ਛੁੱਡੋ। ਮਤਲਬ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਜਿਸ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਸੋਕੇ ਵਰਗੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਿਉਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਵੀ ਆਵੇਗਾ।

ਪੱਗ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਥਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਨੇ ਖਰੀਦੀਆਂ 7 ਰੋਲਸ ਰਾਇਸ ਕਾਰਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ - ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜਾਇਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਿੱਖ ਦੀ ਕਈ ਅਲੱਗ ਆਲੱਗ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 7 ਕਾਰਾਂ ਤਾਂ ਰੋਲਸ ਰਾਇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸ਼ੁਣ ਕੇ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਆਖਰ ਇਨੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਸਥਕ ਕੀ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਖਰ ਕੀ ਵਜੂਦ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਸਥਕ ਨੇ ਇੰਨੀ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ।

ਦਰਅਸਲ, ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਬੇਹੁੰਦ ਦਿਲਚਸਪ ਵਜੂਦ ਹੈ। ਜੀ ਹਾਂ, ਇਸ ਸਥਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਥਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਥਕ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਰੁਬੇਨ ਸਿੰਘ'। ਪੇਸ਼ ਤੋਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਰਹੇ ਰੁਬੇਨ ਸਿੰਘ ਦਾ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕੱਪਤਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਜਾਣ

2007 ਵਿਚ

ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਘਟਾ ਪਿਆ। ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਵੀ ਹੋਏ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਛੁੱਡਣਾ ਪਿਆ। ਇਸੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਇਕ ਬਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਨ੍ਹੇ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੱਡੇ ਮੰਤਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਪਰ ਰੁਬੇਨ ਆਲਡੇਪਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀਏਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੈ। ਰੁਬੇਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰੋਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਆਖਰਕਾਰ ਰੁਬੇਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ 7 ਰੋਲਸ ਰਾਇਸ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ। ਅਨੇਖੀ ਗੱਲ ਇਹ ਰਹੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਰੀਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਰੁਬੇਨ ਆਲਡੇਪਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸੀਏਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਿਆ ਹੈ। ਰੁਬੇਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਲੇਅਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰੋਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ।

ਅੰਤਿਮ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਰਹੇ ਵੱਡੀ ਚੁੱਣੌਤੀ ਪੱਗ ਦੀ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਘਰ ਕਰ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਠਾਣ ਲਈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਵੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੂੰ ਇਹ ਚੈਲੇਜ਼ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹੇ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਰੋਲਸ ਰਾਇਸ ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੁਬੇਨ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟੋਨੀ ਬਲੇ

ਆਮदਨ ਦੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼, ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮਦਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਉਥੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਯਹੋਰੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਆਸਟਰੋਲੀਆ ਗਏ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿਹੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸਤਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਜਾਂ ਦੇਖ ਭਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਚਨਬਧਤਾ ਹੈ। ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੋਂ 200 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਹੜੀ ਗੁਲਾਮੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ, ਹੁਣ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਹਰੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰਾਅਤ 1897 ਵਿੱਚ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੇਤੀ ਕਿਰਤੀ ਸਨ। ਖੇਤੀ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਲਈ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1917 ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਜਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਿਹੜਾ ਕਿਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਬਰਾਬਰੀ ਆਰਥਿਕ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵੀ। ਰੂਸ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਅਪਨਾਇਆ। ਕੋਈ ਵਕਤ ਸੀ, 1969 ਤੱਕ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਸੋਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹਾਕਮ ਸਨ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਰਤ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਮੁਦਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਚਾਈ ਹੈ ਕਿ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ

ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਪੁੰਜਿਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਪੋ-ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਾਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹੁ ਕੈਨੈਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗ੍ਰੈਂਡ, ਜ਼ਰਮਨੀ, ਫਰਾਂਸ, ਆਸਟਰੋਲੀਆ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਇਕਦਮ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੱਧਰ-ਦਰ-ਪੱਧਰ ਵਧਦੀ ਗਈ ਹੈ।

ਆਰਥਿਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਆਰਥਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਦ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤੋਂ ਹਰ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਦਿਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਾ ਮਿਲਣਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਛਾਣੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰੁਕ-ਵਾਟਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਰੁਕ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵੱਡੀ ਆਰਥਿਕ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਆਮਦਨ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦਿਨ-ਬਿਦਿਨ ਘਟਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵੇਲੇ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰੀ ਖੇਤੀਬਾਤੀ ਖਰਨ ਅਤੇ ਭੁਮੀ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਸੀਮਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਵੀ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਿ ਭੁਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮਹਾਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ

ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਵੀ ਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਸੀ; ਪਰ ਜਿਉ ਜਿਉ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਵਧਦੀ ਗਈ। 1991 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਅਰਬਪਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਕ ਅਰਬ ਫਲਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ, ਪਰ 2017 ਵਿੱਚ ਜਿਹੇ ਅਰਬਪਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 84 ਹੋ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁੱਲ 24800 ਕਰੋੜ ਫਲਾਰ ਸਨ।

ਗਲੋਬਲ ਆਉਟਲਕ 2014 ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਫੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਦੇਸ਼ ਦਾ 37 ਫੀਸਦੀ ਧਨ ਸੀ ਜਿਹੜਾ 2016 ਵਿੱਚ ਵਧ ਕੇ 53 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤਾਸ਼ਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਧਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਰਕ ਦਾ ਖਾਣਾ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ 22 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਕੁਝ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 35 ਕਰੋੜ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ 3 ਕਰੋੜ ਥੱਲੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਧ ਕੋਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ।

ਵਿੱਚੋਂ 26 ਥੱਲੇ ਅਜੇ ਵੀ 88ੰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੁਲ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਵੱਡੀ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਮਦਨ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਬੁਰਾਈਆਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਨਾ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਮਾਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਮ ਦੇਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀਆਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਜ਼ੀਵੀਆਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਵਾਟੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲ ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਣਾ ਮੁੱਖ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਹੋਰੀ ਬੇਇਸ਼ਾਫ਼ਾਈ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰੀਵਾਸ ਜਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਧਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਰਤੀ, ਮੈਨੋਜਰ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀ ਦੇ

ਮਾਲਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਵੱਡਾ ਫਰਕ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਟੈਕਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਕੁਝ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਅਤੇ ਸਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੀ ਸਲੈਬ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਆਮਦਨ ਵ

ਭਾਰਤ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ: ਆਖੋ-ਆਪਣੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਛੇ ਰੋਜ਼ਾਂ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਹਨ। 2003 ਵਿੱਚ ਏਰੀਅਲ ਸੈਰੋਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਆਗੂ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਧਾਰੇ ਸਨ। ਨਾਟਕੀ ਅੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦੌਰੇ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁੱਠ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਏ ਮਹਿਮਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗਜਰਾਤ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੁੰਬਈ ਗਏ ਸਿੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੌਰਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਉਤੇ 26K11 ਵਾਲਾ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਦੰਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੇ ਖਬਾਦ ਹਾਉਸ ਉਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਨੰਨ੍ਹੇ ਬਾਲਕ ਮੌਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਚੌਕਸ ਬਿਡਾਵੀ ਨੇ ਬਚਾ ਲਿਆ ਸੀ।

ਕੁਟਨੀਤਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੀਨ ਮੁੰਤਰੀ ਯਾਦਗਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼੍ਰਿਵਿਸ਼ ਫੌਜ ਦੇ ਸਟਾਫ ਮੁਖੀ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। 1918 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹਾਇਫਾ ਵਾਲੀ ਜੰਗ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ ਹਾਇਫਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ, ਇਤਿਹਾਸ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਤਲਬ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਜਦੋਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਫਲਸਤੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਅਪਰੈਲ 1948 ਵਿੱਚ ਹਾਇਫਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਹੋਈ। ਯਹਦੀ ਲਤਾਕਿਆਂ ਨੇ ਅਹਿਮ ਤੌਲ ਸੋਧ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਾਲੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਉਤੇ ਕਵਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਡੇਢ ਲੱਖ ਤੋਂ ਉਪਰ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸਹਿਰ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। ਇਉਂ, ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਲਈ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸਹਿਰ ਜਬਰੀ ਖੋਣਾ, ਐਟੋਮਨਾਂ ਤੁਰਕਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਦਰਦਨਾਕ ਹੈ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹੀ ਸੀ, ਇਹ ਇਤਫਾਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹਾਇਫਾ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਜੱਤੀਆਂ ਤਿੰਨ ਘੁੜਸਵਾਰ ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ, ਮੈਸੂਰ ਅਤੇ ਜੱਧਪੁਰ ਤੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। 1918 ਵਿੱਚ ਹਾਇਫਾ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵ ਜਿਹੜਾ ਨੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਬਹਾਈ ਧਰਮ ਦੇ ਮੌਹੀ ਅਬਦੂਲ ਬਹਾ ਨਾਲ ਜੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੰਖਧਾਰਾ ਵਾਲੇ ਇਸਲਾਮ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਰਾਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤਿਆਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਐਟੋਮਨ ਤੁਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ

ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਥੋਂ ਤਾਤਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਰਜ ਸਿਰੇ ਵੀ ਚਾਡਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਧਰਮ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰਤਾ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ। 1992 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪੱਛਮੀ ਤੇ ਉਤਰੀ ਅਫਰੀਕਾ) ਸਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ ਜੋ ਅੱਨ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨਾਲ ਅਟੈਂਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਕੱਲ ਕੇਂਦਰੀ ਮਕਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਸਾਂਚੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਨਾਲ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਵੱਧ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜੋੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਸਲਨ, ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਤਾਲਮੇਲ 1990 ਵਿਅਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੋਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੁਲਾਤ, ਸਾਈਬਰ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਗਾਂਧੀ ਵਧਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਮੁੜ ਉਲੀਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੌਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਗਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਸਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਜਿਠੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕੁੱਲ 28 ਵਿੱਚੋਂ 7 ਤਾਂ ਨੇਪਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਕਿਨਾਰੇ ਸਨ, ਪਰ 'ਮੇਕ ਇੰਨ ਇੰਡੀਆ' ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਨਵੇਂ ਸਰਿਓ ਸਮੱਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਾਈਸ ਤੇ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਵੱਲ ਤਵੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉੱਜਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਵਿਆਉਣੀਆਂ ਉਰਜਾ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਖੇਤਰ ਹੈ।

ਯੋਰੋਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਤੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੇਟ ਨੂੰ ਲੱਭੇ ਰੱਖਿਆਂ ਕੁਟਨੀਤਕ ਨਫਾਸਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੁਟਨੀਤਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਰਹਿਣੇ ਹੀ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਲਾਮਤੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਪੱਕੀ ਮੈਂਬਰੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸਲਾਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਬੇਂਨੇ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਚੀਨ ਤਕ ਰਸਾਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਚੀਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਤਿੰਗਣਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸਾਜ਼ੇ-ਸਮਨ ਵੀ ਵਾਹਾਂ ਬਹੀਦਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਦੱਖਣੀ ਏਸੀਆ ਦੇ ਸੱਤਾ ਸੰਤੁਲਨ ਉਤੇ ਪਵੇਗਾ।

ਭੁਗੋਲਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਿਚਕਾਰ ਇੰਕੋ-ਇੰਕ ਇਸਲਾਮੀ ਅਤਿੱਕਾ ਫਲਸਤੀਨ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਾ ਹੈ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਮਸਲਾ ਇਰਾਨ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ-

ਸਾਉਂਦੀ ਅਰਬ-ਅ ਮੀਟ ਰਾਤੀ - ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜੂਟ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੁਰਕੀ ਤੇ ਰੂਸ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਜਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਯੂਰਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਵਾਜ਼ਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਰਾਨ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਲੀਡਰ ਨੇ ਇਸੇ ਹਡਤੇ ਆਪਣੇ ਟਾਵੀਟ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਰਾਨ ਨੂੰ ਬੰਡਿਆ ਹੈ। ਸੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਕੈਂਪਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤਦਿਆਂ ਤਵਾਜ਼ਨ ਰੱਖਣਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਫੀ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲਾ ਨੁਕਤਾ ਮੁੱਖ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੌਦੀ ਦੀ ਜੱਫੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਬਤੀ ਤੱਥੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਇਕ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਗਜ਼ਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਫਲਸਤੀਨੀਆਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਮਾਤ੍ਰ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ 'ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਮੌਤ' ਆਖਿਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਢੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਗਾਰੀ ਵਾਜ਼ਪਾਈ ਨੇ ਇਹ ਬੋਝ ਵੱਣੇ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਨਾਂਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਫਿਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕੋਈ ਪੱਕੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੱਫੀ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੱਫੀ ਨਾ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਤੰਦਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿਉਂਕਿ ਲੀਡਰ ਫੀਦੇਲ ਕਾਸ਼ਤਦਾਰੇ ਨੇ ਗੁੱਟ ਨਿਰਲੇਪ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵਾਗਡੇਰ ਸੌਪਿਦਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਲਸ ਦੀ ਥਾਂ ਬਹੁਤ ਕਸੂਤੀ ਫਸੀਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ, ਮੌਦੀ ਇਸ ਜੱਫੀ ਦਾ ਲਾਹਾ ਗੁਰਬਤ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਬੇਰਜਗਾਰ ਕਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰ ਕੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਰਮਜ਼ੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਤਾਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਨਮਸਤੇ ਅਖਣਾ ਵੀ ਵੱਧ ਚੰਗੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕ. ਸੀ. ਸਿੰਘ

ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦਾ ਫੌਜੀਕਰਨ

ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੋਸ਼ਠ ਫੈਸ਼ੀ ਰਹਿਨਾ ਮਿਲੇ। ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਕੇ. ਐਮ. ਕਰਿਆਂਪਾ ਨੇ ਬਲ ਸੈਨਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸੈਮ ਮਾਨੇਕਸ਼ਾਅ, ਜਨਰਲ ਕਿਸ਼ਨਾਸਾਫ਼ੀ ਸੰਦਰਜੀ, ਜਨਰਲ ਵੇਦ ਮਲਿਕ ਤੇ ਜਨਰਲ ਐਸ ਪਦਮਨਾਭਨ ਵਰਗ ਜਨਰਲੈਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੋਭਾ ਵਧਾਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ

Preet Fabrics & Appliance

ਅਸੀਂ ਹੋਲਸੇਲ ਅਤੇ ਗੈਟੇਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਸੂਟ, ਜਿਊਲਰੀ, ਫੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਮਾਨ, ਵਿਆਹ ਲਈ ਲਹਿਰੀ ਅਤੇ ਮੁੜਿਆਂ ਲਈ ਵਿਆਹ ਵਸਤੇ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਨਵੇਂ ਚਲੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸਾਡੇ ਕੱਲ ਕਲਗੀ, ਸਿਹਗਾ, ਚੂੜਾ, ਹਾਰ, ਜਾਗੋ, ਰੂਮਾਲੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

YOUR ONE-STOP CENTER FOR BOTH FABRICS & APPLIANCES

5156 mowry AVE. Fremont, CA 94538

TEL: **510-797-7111** FAX: 510-739-6350

(For More Info. Call Oukar)

APPLIANCES

WE CARRY ALL MAJOR BRANDS!!

SONY, SANY, JVC, PANASONIC, LUGGAGE CROSS, PARKER PENS, OSTER BLENDERS

- Tvs, VCRs, DVD
- Tape Recorders
- Camcorders
- DVD Players
- Cordless Phones
- Watches (Seiko, Citizen & Swistar)
- Shavers & Trimmers
- Cellular Phones
- Medical Equipment
- Calling Cards

Moon Indian Cuisine

510-780-9233

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੋਂ ਖਾਣਾ ਪੈਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਵੀਂ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਕੇਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ ਜੀ

- * 100 ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ
- * ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੇਟਰਿੰਗ ਲਈ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਛੋਟ
- * ਬਹੁਤ ਹੀ ਤਜ਼ਰਬੇਕਾਰ ਕੁਕ

Paul
510-978-7170

Fish Pakora

ਮੱਛੀ ਪਕੋਂਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਲੱਭੂ, ਜਲੇਖੀ, ਬਰਫੀ, ਗੁਲਾਬ ਜਾਮੁਨ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਮੌਕੇ ਸਭ ਤ੍ਰਿਹੁਣਾਂ ਦੀ ਮਨਿਆਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

Gill
510-709-5285

Over 30 Years Experience in Restaurant & Catering Business

ਇੰਡੀਅਨ-ਫਿਜੀ, ਯਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੁਜ਼ੀਨ

ਮੂਨ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ (ਹੇਵਰਡ)

600 West Harder Rd. Hayward, CA 94544
Phone (510)780-9233 Fax (510) 780-9812
www.moonindiancuisine.net

ਫਰੀ ਡਿਲੀਵਰੀ

Haller's
• PHARMACY •
Since 1957

* Free Delivery * Open 7 days a week

* \$5 credit on over-the-counter products for newly transferred patients

* ਅਸੀਂ ਫਰੀਮਾਂਟ, ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ ਤੇ ਨਿਊਆਰਕ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਘਰੋ-ਘਰੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

* ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਰਚੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ, ਅਸੀਂਆਪ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਖਾਤਾ ਇੱਥੇ ਲੈ ਆਵਾਂਗੇ।

* ਦਵਾਈਆਂ ਨਕਦ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਫਾਰਮੇਸੀਆਂ, ਜਿਨਾ ਹੀ ਰੇਟ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੈਚ ਕਰਾਂਗੇ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ, ਤੁਹਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਫਾਰਮੇਸੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

(510) 797-2772

37323 Fremont Blvd, Fremont, CA 94536

**Quick Lube
& Smog**

We rent
U-HAUL

OIL CHANGE & SMOG CHECK STATION

SUKHWINDER BHELLA

gogibhella@gmail.com

**691 W. Tennyson Rd
Hayward, CA 94544**

PH 510-757-6775

FAX 510-292-0330

ਕਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ

ਫਰੀਮਾਂਟ - ਬਲੈਕ ਪਿੰਸ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਐਕਟਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਮਈ 11, 2018 ਨੂੰ ਢੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਾਨ ਬਣਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਕੰਡੇ'।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਵੀ ਰਾਜ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਬਿਹਤਰੀਨ ਫਿਲਮ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦਾ ਮੂੰਹ-ਮੁੰਹ-

ਦਰਾ ਬਦਲ ਕੇ ਰੱਖ ਦੇਵੇਗੀ ਇਹ ਫਿਲਮ। ਫਿਲਮ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਵੀ ਰਾਜ ਹੁਣ ਤੱਕ 35 ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮਣ ਖੱਟਿਆ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸੇਂਟ ਐਲਸਵੇਅਰ, ਸਟਾਰਕਰੈਕ ਐਮ. ਏ. ਐਸਐਚ ਵਿਚ ਬੁਹਤ ਲੰਮੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਐਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੀਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ

ਤਜਰਬਾ ਹਾਸਲ ਹੈ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੋ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੀਮ ਵਿਚ ਚੋਟੀ ਦੇ ਹਾਕੀ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਫੁਟਬਾਲ ਵੀ ਖੇਡਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਵੀ ਰਾਜ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸਟਡੀਓ ਹੈ ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ, ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਹੈ 'ਕਵੀ ਰਾਜ' ਸਟਡੀਓਜ਼', ਜਿਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਇੰਗਲਿਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸੁਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਬੇਅਰਫੁੱਟ ਵਾਰੀਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਵੀ ਰਾਜ, ਜਤਿੰਦਰ ਜੇ. ਮਿਨਹਾਸ (ਪ੍ਰੋਫਿਊਸਰ) ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਐਕਟਰ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਟੀ. ਵੀ. ਸਟਾਰ ਸਾਨ ਫਾਰਿਸ, ਯੋਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਐਕਟਰ ਅਤੇ ਮੰਨੇ ਹੋਏ ਕ੍ਰਿਕਟਰ, ਰਾਜ ਪਾਲ (ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਕਮੇਡੀਅਨ ਅਤੇ ਐਕਟਰ), ਰਾਜਨ ਤੂਰ, ਮੁਕਲ ਦੇਵ (ਦੋਵੇਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਐਕਟਰ)

Tribune LIFE+STYLE

SUSHMITA RARING TO GO ONCE MORE

"I think I am ready to commit six months of my life to a film. But, just because I am ready, doesn't mean the perfect script is ready for me. My greatest ambition wasn't to become a movie star, but to stay connected with people." — SUSHMITA SEN

LISA ALL CONFUSED ABOUT FRIENDS

Lisa Kudrow aka Phoebe Buffay has said she 'doesn't know what to make of the fake Friends movie trailer that is floating around the web. Kudrow, who recently appeared on Conan O'Brien's late night talk show, said, "I just found that out. That's insane."

PORTMAN REPLACES MARA IN VOX LUX

Oscar-winning actress Natalie Portman has now officially joined Jude Law in upcoming movie Vox Lux. The 36-year-old actress has replaced Rooney Mara, who was earlier attached to play a pop star in the movie. The movie is slated to release on February 23 in the U.S.

862/487-670

(ਧੰਨਵਾਦ
ਸਹਿ
ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ
ਤੋਂ)

Kick
on!

Indian-born British actor Avi Raz, who is coming up with a film, Barefoot Warriors, based on football, shares how it is a mix of reality and fiction

SCREEN SHOT: The cast of the film Barefoot Warriors. PHOTOS: MANDU MAHAJAN

JASMINE SINGH
AVI RAZ, Indian-born British actor, writer, director and producer lets go off his rucksack, straightens his back, allows a smile to sit gently on his face... all set for a conversation that will freewheel around his film experiences, importance of sports, Punjabi cinema and more.

We start with his film, Barefoot Warriors. A known hockey and football player, sports as a subject was sure the first

natural choice. He nods in approval. "Yes kind of." But what prompted Kavi Raz to take up the topic was an interesting incident that happened during 1948 Olympics. "Many countries dropped out; India participated but lost to France by a margin of 2-1. However, the Indian team put up a great show because of which they got an invitation to take part in 1950 Olympics. They, however, couldn't participate because our players couldn't play barefoot! So, my film revolves around the

person who missed the two penalty corners in the match against France."

Punjabi turf

Kavi Raz has thus created a fictional character, Manna Singh, in his 80's now. "My story is inspired by real incidents, but it is a mix of reality and fiction," adds the director, who begins shooting in Punjab from Sunday onwards with his crew and actors, Rajpal Yadav, Sean Paras, Yograj Singh and others.

Shooting in Punjab, we

wonder whether we should warn him about the not-so-disciplined crews, the pass-the-buck working attitude! He smiles, a smile that says, "I know it all." Well, I think I am pretty adaptable, so I will get used to it. In Hollywood, I am used to one person doing a job of 10 others; here, I have to get used to doing one's job."

Well, it seems this Hollywood filmmakers-actor has made up his mind. Any actors from the growing and popular Punjabi cinema, "Of course,

we have Yograj Singh."

Sporty spirit

Kavi Raz's film comes at a time when Bollywood and Punjabi film industry is dabbling with subjects based on sports. "Yes, I've heard many films are being made on sports, which is a good thing. Sports should be made a part of life. Back in India, parents force children to concentrate on academics than sports, but I feel a healthy body can house a healthy mind." And this

comes who I democratic to play ball, a studio well," he says.

So, him on his desk, the m did, as let's p bema to be

Raja King of Sweets Now Presents

Come and Enjoy Mouth Watering Chaat All Day

ਹਣ ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਮਗੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਠਾਈ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

BHEL PAPDI CHAAT	FALUDA KULFI
GOL GAPPE (PANI PURI)	KHASTA KACHORI

RAJA SWEETS & INDIAN CUISINE

31583 Alvarado Blvd. Union City, CA 94587

Phone : (510) 489-9100

ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ-ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਅਨੁਭਵ

ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦੇ ਸਰਹੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਮਪੁਰ ਤੋਂ ਕਾਜੀਰੰਗਾ 170 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਹੈ। ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਫਰ ਮਹੌਰ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਹੱਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਕਟਾਈ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਗਊਆਂ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਪਰਾਲੀ ਸਾਡਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੰਭਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪੁਰਬੀ ਅਸਾਮ ਦੀ ਝਲਕ ਖੂਬ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਮੈਲਾ ਲੱਗ ਕੇ ਹਟਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਸਤਕ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਂਸ ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਨਾਲ ਬਣੀ ਇੱਕ ਝੋਪੜੀ ਸੁੰਦਰ ਦਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਿੱਠੁਮੀ ਵਿੱਚ ਅਸਾਮ ਦਾ ਸੰਗਲੀ ਤੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਾ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਥੇ ਭੁੱਜੀ ਮੁੰਗਫਲੀ ਨੂੰ ਬਦਾਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਂਸਾਂ ਦੇ ਝੰਡ ਦੁਆਲੇ ਕੀਤੀ ਬਾਂਸ ਦੀ ਵਾੜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਣੀ ਦਾ ਤਲਾਬ ਗੁਲਬੀ ਕਮਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਪੌਣੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਸਫਰ ਪਿੱਛੋਂ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਟੈਕਸੀ ਦਿਓਪਾਨੀ ਨਾਂ ਦੇ ਦੁਰਗਾ ਮੰਦਿਰ ਵੱਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਬੀ ਅੰਗਲੋਂਗ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਹ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠੁਮੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਸੁੰਦਰ ਸੀ ਤੇ ਰੌਣਕ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਗੇਟ ਤੋਂ

ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 37 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ 51 ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਖੂਬਸੁਰਤ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਓਰਕਿਡ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇ ਚਸਮੇ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਬਾਂਸ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਢੂਢਾ ਪੱਕਾ ਤਲਾਬ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਪੌਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਿੱਘ ਦਾ ਅਨਭਵ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸਬਾਨ ਮਨੀਕਰਨ ਵਾਂਗ ਪਹੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਫੁਰ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪੁੰਮਣਾ ਹੋਵੇ, ਭਰਾਈਵਰ ਉਸੇ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਬਣੇ ਹਿਰਨ, ਗੈਂਡੇ ਅਤੇ ਹਾਥੀਆਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਨਮੂਨੇ ਵੇਚ ਲਈ ਰੱਖੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਨਮੂਨਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਰੀਗਰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਖੁਦ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਰਕਿਡ ਐਂਡ ਬਾਇਓਡਾਇਵਰਸਿਟੀ ਪਾਰਕ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆਸਾਮੀ ਮਾਹਿਰ ਕੁੜੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਬਾਬੂ ਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਲੋਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਜਿਉਦਾ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਦੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਜੁਸ ਨੂੰ ਮਾਣਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਪਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਿਹਾ ਕਿਸ਼ਕ ਮੁਕਤੀ ਸੰਗਰਾਮ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਖਿਲ ਗੋਗੇਈ ਸਿਰ ਬੱਦਦਾ ਹੈ। ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੇਂਡਿਆਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੋਟਲ ਸਾਰਾ ਜੰਗਲ ਲੰਘ ਕੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ 40 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਸੜਕ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਸਬੱਬ ਬਣੀ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿਉ ਪੁਆਇੰਟ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਥੋਂ ਹਾਥੀ, ਹਿਰਨ ਤੇ ਗੈਂਡੇ ਆਮ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਝਰੇ ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ ਦੀ ਸਫ਼ਾਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਹੋਟਲ ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਜਾਗਣ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲਈ ਰੁੱਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਟਿਕਟ ਲੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਚੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਥੀ ਉਤੇ ਚਕ੍ਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਕਰਕੇ ਖੱਬੇ ਸੱਜੇ ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਚੜ੍ਹਨਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਲਾਕੀ

ਹਾਥੀ ਸਫ਼ਾਰੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਹੈ। ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਝੰਡ ਸੀ। ਗੈਂਡਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਮਲ ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਇਹ ਫੁੱਲ ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਦੀ ਹਾਥੀ ਸਫ਼ਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੀ ਯਾਦ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਵਾਰੀ ਲਈ ਟਿਕਟ ਦੇ 900 ਰੁਪਏ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਕੈਮਰਿਆਂ ਤੇ ਵੀਡਿਓ ਲਈ ਰੇਟ ਵੱਖ ਹਨ। ਕਾਜੀਰੰਗਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਰਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਹੁਮੁੜਰ ਦਰਿਆ ਦੇ ਉਤਰੀ ਕਿਨਾਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 430 ਵਰਗ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ

ਜਾਸ਼ਨਾਲ ਮਾਨਵੀ

ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਵਿਆਹੇ ਜੋਤੇ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਦੇ ਬੱਕਰੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਉਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮੰਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਵੱਡੇ ਸੈਡ ਵਿੱਚ ਦੀਵੇ ਜਾਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਰੁੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਲਾਲ ਰਿਬਨਾਂ ਦੇ ਟੋਟਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਤੰਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਛੋਟੇ ਕੇਲੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਸ ਕੁ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਸਫਰ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿੱਚ ਪੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਖੂਬਸੁਰਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ਗਾਹ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਨ 'ਗਰਮਧਾਨੀ' ਵਜੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੁਆਲੇ ਨੰਬੋਰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਰੱਖ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਵਾਲੇ ਪੇਂਦਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਾਗ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ 25,000-30,000 ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਬੰਗੇ ਫੁੱਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 1314 ਕਿਸਮਾਂ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ 402 ਕਿਸਮਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪੂਰੇ ਉਤਰ ਪੁਰਬੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 859 ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਸਾਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨਿੱਤ ਤੇ ਗਾਇਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਦਿਨ ਵੇਲੇ ਝਲਕੀਆਂ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਸੱਦਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਨੌਚਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸੱਟੇਜ਼ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਰਕ ਦਾ ਮੰਤਰ ਕਿਹਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਿਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ

ਮਾਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹੀ ਲੱਤਾਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਹਾਥੀਆਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ਲਾ ਸਵਾਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਜੰਗਲ ਵੱਲ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਥੀ ਦੇ ਝੂਟੇ ਗਜ਼ਬ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਵਤ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਗਰਦਨ ਤੋਂ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੁਨਰ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਝੂੰਪੇ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਵੱਡ ਜ਼ਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਨੂੰ ਚਿੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਕਲਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਿੱਕ ਵਾਲੇ ਗੈਂਡੇ ਦੇਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਇਸ ਪਾਰਕ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਕੇ ਵੇਲੇ 23 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ 4,000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਤੇ ਠਹਿਰੇ ਉਡ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਡੀਆਂ ਲਈ ਪਰਵਾਸ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸ਼, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਅਕਤੂਬਰ ਦਾ

ਦਰਜਾ ਹਾਸਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਜੰਗਲੀ ਮੱਝਾਂ ਇਸ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਗੈਂਡੇ, 1300 ਹਾਥੀ, 1500 ਜੰਗਲੀ ਮੱਝਾਂ, 85 ਚੀਤੇ ਤੇ ਹੋਰ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਇਸ ਪਾਰਕ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹਨ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਦੀ ਜੀਪ ਸਫ਼ਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲਿਆ। ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਹਾਥੀ ਘਾਹ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭੰਡਾਰ ਹਨ।

ਜੰਗਲੀ ਮੱਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢਾਢੀ ਹੈ। ਮੱਝਾਂ ਦਾ ਗ

ਸੁਰੂਆਤੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਪੀਆ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਰਤ

ਕੀ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ 1978 ਦੇ ਗਣਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੀਲਮ ਸੰਜਿਵਾ ਰੈਡੀ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ:

ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵੇਂ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰੇਕ ਐਰੋ-ਗੈਰੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸੱਤਕਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਆਵੇ, ਦੱਬੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਭਡਕਾਵੇ, ਅਮਨ-ਕਾਰੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਮਾਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਕਾਲਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਹਿੱਸਾ ਭਡਕਾਵੇ... ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਬਹਾਨਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਕਸਾਹਟ ਦੇ ਭਡਕਾਉ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਜੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿੱਤੂਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।'

'... ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੁਝ ਭਟਕੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾਰਾਜ਼ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਭਰਮ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਰੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬੰਧਕ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।'

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ 40 ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹੋ ਸਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਮਨਾ ਥਾਵਿਦ ਨੇ ਕਰੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਕ ਨਾ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ 2018 ਦੇ ਗਣਤਰ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਮੁਲ ਬਿੰਦੂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ ਵਜ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਹਾਦੰਪ ਵਰਗੇ ਆਕਾਰ ਵਾਲਾ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰੇਸ ਮਜ਼ਾਹਰਿਆਂ, ਹਿੱਸਾ, ਅਗਾਊ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਫਰਤਾਂ ਦੇ ਮੁਜਾਹਰੇ, ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਕੌਮੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ ਪਾਰਟੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਨਾਬਾਬਰੀ ਤੇ ਔਕਤਾਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਦਲ ਗਏ ਹੋਣ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਧਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਚੁੱਕ ਹੋਵੇ, ਤਕਨੀਕੀ ਖੋਜਾਂ ਨੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ

ਧਾਰਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਿਰਾਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਮਨੁੰਖੀ ਸੁਭਾਗ ਦੀ ਇਕ ਹੱਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੱਲਤਬਾਜ਼ ਤੇ ਗੈਰ-ਸਮਾਜੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦਿੜ੍ਹੂ ਇੰਡ੍ਹਾ-ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਸੱਤਾਤੰਤਰ ਦੀ ਆਟ ਹੈ। ਸੱਤਾ ਦੀ ਕੁੱਖ ਅੱਜ ਵੀ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸੱਤਾਧੱਖ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ

ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਗਤੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਿਰਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਕੁਝ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਸੁਰੂਆਤੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਨਹਿਰੂ-ਇੰਦਰਾ ਦੌਰ ਦੀ 3 ਤੋਂ 3.5 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦੇ

ਦੀ ਚਾਲਕ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਹੋ ਵਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਹੋਈ ਬੱਸ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਥਿਤ ਕਰਣੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਖਤ ਚੱਣੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਮੈਨੋਨਜਰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਸੱਤਾਧੱਖ ਅਤੇ ਬੇਵਜ਼ਾ ਹੀ 'ਬੰਦ' ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਪੀਡਾਦਾਇਕ ਹੱਦ ਤਕ ਸੁਸਤ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਆਦਮੀ ਲੱਭਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕੇ।

ਮੁਕਾਬਲੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਵਹਿਆਂ 'ਚ ਇਹ ਦਰ 7 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬੇਸ਼ੱਕ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਅਤੀਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਨਹਿਰੂ-ਇੰਦਰਾ ਦੌਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਔਕਤਾਂ ਦਾ ਘੱਟ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰਮ 'ਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਕਥਿਤ ਕਰਣੀ ਸੈਨਾ ਦੇ ਹੱਲਤਬਾਜ਼ੀ ਭਰੇ ਰਵਾਈਏ ਵਿਰੁੱਧ ਸੱਤਾਧੱਖ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹੋਡੇਪਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਕਥਿਤ 'ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਯੁੱਗ' ਤੋਂ ਮੀਲਾਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਯਾਦਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਹੁਣ ਤਕ ਦੇ, ਭਾਵ 4 ਵਹਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨਕਾਲ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਿੰਦਰ ਮੌਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁੱਈਆ ਕਰਵਾ ਸਕੇ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਵਧਦਾ ਡਿਜੀਟਲੀਕਰਨ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਰਦਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਚ ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ/ਉਣਤਾਈਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੱਗਭਗ 4 ਦਹਾਕਿਆਂ ਤਕ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤਾਧੱਖ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਿੱਛਲੋਂ ਗੁਬਾਨ ਹਰੇ ਹਨ।

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਲੰਸ ਬੁਲਾ ਕੇ ਭਾਡਾ ਕੱਢਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾਲ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਦਮਾ ਪੁੱਜਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਇਸੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਾਣ੍ਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਵਲੋਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੁਲਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਹਿਰੂ-ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਰਤਿਆਂ-ਧਰਤਿਆਂ ਦਾ ਗੁਣਗਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਚਾਨ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋੜ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਾਕੀ 51 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੁਲਾਈਆਂ 'ਤੇ ਭਾਡਾ ਕੱਢ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਭੇਠਿਆਂ ਕੋਈ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਮੰਬਨ ਕੀਤਿਆਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰਾ-ਭਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮੁੰਕਮਲ ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਸਫਰ ਤਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਿਨ ਦੂਰ

ਆਖਿਰ ਤੁਰ ਗਈ ਜੱਗੇ ਢਾਕੂ ਦੀ ਧੀ ਗੁਲਾਬ ਕੋਰ

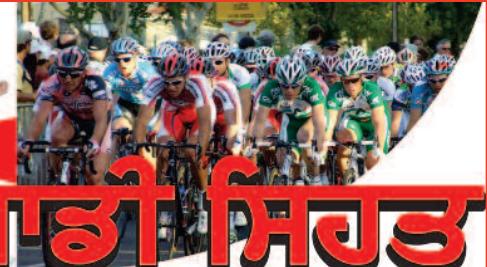
ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਜੱਗੇ ਢਾਕੂ ਨੂੰ ਜਿਉਦਾ ਜਾਗਦਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਗੁਲਾਬ ਕੋਰ 3 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 101 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਪ੍ਰਲੋਕ ਸਿਧਾਰ ਗਈ। ਮੇਰੀ ਮਲੋਟ ਪੇਸਟਿੰਗ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੰਗਿਆ ਕਿ ਯੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੰਘ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੱਗੇ ਢਾਕੂ ਦੀ ਧੀ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਬਾਣਾ ਲੰਬੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਣਵਾਲਾ ਅਨੁਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀ ਵੇਖਣ ਦੀ ਖਿੱਚ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੈਂ ਵਣਵਾਲਾ ਅਨੁਕਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਜੱਗੇ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਪੇਕਿਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਗੁਲਾਬ ਕੋਰ ਅਤੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਦਾ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ 94-95 ਸਾਲ ਦੀ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੱਖੋਂ ਪੂਰੀ ਚੇਤਨ ਸੀ, ਬੱਸ ਥੋੜ੍ਹਾ ਉਚਾ ਸੁਣਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਨੋਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜੱਗੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਾਥੀ ਲਾਲੂ ਨਾਈ ਦੀ ਗੱਤਾਰੀ ਕਾਰਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਿਆਨ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੁਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਬਾਰੇ ਇਉਂ ਦੱਸਿਆ:

ਸਿੰਘ ਗੋਤ ਦੇ ਜੱਗੇ ਦਾ ਜਨਮ 1901-02 ਦੇ ਲਾਗੇ ਚਾਗੇ ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਰਣ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਚੰਨੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮਾਤਾ ਭਾਗ ਕੌਰ ਦਾ ਇਕਲੋਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਅਜੇ 2-3 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਭਾਗ ਕੌਰ ਨੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਆ ਕੇ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦਾ ਵਿਆਹ 16-17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਵਸੀਕ ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਛੇ ਭਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਰ ਗਏ। ਸੋ ਜੱਗੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸੁੱਖਾਂ ਲੱਧਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀ ਸਨ। ਸੁੱਖਾਂ ਲੱਧਾ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਿਲੇ ਲਾਡ ਪਿਆਰ ਤੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਸੀਂ ਕਿਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜੱਗੇ ਦਾ ਢਾਕ ਬਣਨਾ ਕੋਈ ਆਰਥਿਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਜਮੀਨ ਬਦਲੇ ਉਸ ਦੀ ਵਾਰਿਸ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਝੰਡੇ ਕਲਾਂ, ਜ਼ਜ਼ੀਕ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ (ਮਾਨਸ) ਵਿੱਚ 45 ਕਿਲੋ ਜਮੀਨ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਹੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਵੇਚ ਕੇ ਵਣਵਾਲੇ ਲੈ ਲਈ। ਜੱਗੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਅੱਲੱਥ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਖੇਤ ਗੰਨੇ ਚੁਪਣ ਜਾ ਵਡਿਆ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤ ਉਜਾਤੇ ਵੇਖ ਕੇ ਚਾਚੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੈਂਟ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਸੈ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਘਰੋਂ ਕੁਹਾਤੀ ਲਿਆ ਕੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਟਿੰਡਾਂ ਭੰਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਰੱਸੀਆਂ ਵੱਡ ਕੇ ਮਾਹਲ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ। ਛੋਟੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਵਿਆਹ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਅੱਥਰੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਾ ਬਦਲ ਸਕਿਆ। ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਜੱਗੇ ਦੀ ਇਕਲੋਤੀ ਅੱਲਾਦ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਜੱਗੇ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ 2-3 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦੀ ਪਿੰਡ ਕਾਵੇਂ ਦੇ ਕੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘ ਨਾਲ ਬਦਲ ਪਾਈ ਸੀ। ਇਸ ਯਾਰੀ ਨੂੰ ਰਿਸਤੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦਾ ਸਾਕ ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਦੀ ਉਮਰ ਪੰਜ-ਛੇ ਸਾਲ ਸੀ, ਪਰ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਜੱਗੇ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ।

ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੱਗੇ ਦਾ ਕੱਦ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਅੱਠ-ਨੋ ਇੰਚ ਸੀ। ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਭਲਵਾਨੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੇਹੋਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਫੁਰਤੀਲਾ, ਪਰ ਕੋਰਾ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸੀ। ਮੁੰਡਾਂ ਕੁੰਢੀਆਂ, ਕੇਸ ਰੱਖੇ ਹੋਏ, ਦਾੜੀ ਕਰਦਾ ਵੀ, ਪੂਹਵੀ ਚਾਦਰ ਤੇ ਲਾਹੌਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਪਿੱਛੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸਮੁੱਲੇ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਅੱਥਰੇ ਸੁਭਾਅ ਕਾਰਨ

ਉਡਾਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੈਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਠਣ ਬੈਠਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜੱਗੇ ਦੇ ਭਗੋਤਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਕੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਉਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਧਰ ਪਕੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟ ਲਿਆ। ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਛੁਡਵਾਉਣ ਲਈ ਜੱਗੇ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਭਿੰਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਛੜ੍ਹੀ ਰੰਬਿਨਹੁੱਡ ਵਾਲੀ ਬਣ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਗੇ ਨੇ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਸੋਹਣ ਤੇਲੀ, ਲਾਲੂ ਨਾਈ, ਭੋਲੂ ਤੇ ਬਾਵੇ ਆਦਿ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਗਰੋਹ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਲਾਲੂ ਨਾਈ ਗਰੋਹ ਦੀ ਰੋਟੀ ਪਕਾਉਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੱਗੇ ਨੇ ਕਈ ਛੜ੍ਹੇ ਮੋਟੇ ਭਾਕੇ ਮਾਰੇ, ਪਰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੇ ਸਾਇਦੁਪੁਰ ਤੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਹਰ ਭਾਕੇ ਵੇਲੇ ਜੱਗੇ ਦੀ ਸਾਹੁਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਵਹੀਆਂ ਸਾਤਨ ਦੀ ਆਦਤ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜਜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਗਰੀਬ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਤਮਨਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਸ! ਕਿਤੇ ਜੱਗੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਪੰਡ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਪੁਲੀਸ ਵੀ ਜੱਗੇ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਕਾ ਮਾਰੇ। ਪੁਲੀਸ ਵੀ ਜੱਗੇ ਤੋਂ ਕੰਨ ਭੰਨ ਲੱਗੇ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪੁਰ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਏਨੀ ਦਰਿਸਤ ਸੀ ਕਿ ਬਾਵੇ ਹੋਰੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਸਮੇਤ ਬਾਵੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਧੂੰਏ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁਟ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ।

ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੇਲੀਆਂ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਸਿੰਘ ਜੱਟਾਂ ਦੇ 15-16 ਘਰ ਹੀ ਸਨ। ਤੇਜ਼ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਜੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਚੀ ਨੀਵੀ ਗੱਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪੰਗਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀ ਚੌਧਰੀ ਰੱਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜਜ ਤੋਂ ਹੋਣ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਜੱਗੇ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਤਬੀਅਤ ਦਾ ਜੱਗੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪੁਰ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਏਨੀ ਦਰਿਸਤ ਸੀ ਕਿ ਬਾਵੇ ਹੋਰੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਸਮੇਤ ਬਾਵੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਧੂੰਏ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁਟ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਨੇ ਘੁਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਭਾਰੇ ਬੜੀ ਦਿੱਤੀ ਸਾਹਮ ਪੱਤਰ ਕੋਈ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਿੱਚ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪੁਰ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਏਨੀ ਦਰਿਸਤ ਸੀ ਕਿ ਬਾਵੇ ਹੋਰੀ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਸਮੇਤ ਬਾਵੇ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਧੂੰਏ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁਟ ਕੇ ਮਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੇਸਮ ਕੌਰ ਨੇ ਘੁਮਿਆਂ ਵਾਲੇ ਭਾਰੇ ਬੜੀ ਦਿੱਤੀ ਸਾਹਮ ਪੱਤਰ ਕੋਈ ਵਾਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਵਿੱਚ ਮੁਖਬਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਤੋਂ ਮਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪੁਰ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪੁਰ ਦੇ ਜੈਲਦਾਰਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜੱਗੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਕੁਝ ਮੀਲ ਦੂਰ ਸਿੰਘਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭਾਕੁ ਮਲੰਗੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਧਾਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਬੇਇਜਤੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿੰਘਪ

ਸਨੌਰੀ ਸਿਹਤ

ਦਿੱਸਣ ਲੱਗਣ ਸਰੀਰ ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਹੈ ਖਤਰੇ ਵਿਚ

ਕਿਡਨੀ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕਿਡਨੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ 7 ਸੰਕੇਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਡਨੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ 7 ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ 1 ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਾਕਟਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ।

ਸਕਿਨ ਰੋਸ਼ੇਜ਼

ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਾਡੀ 'ਤੇ ਰੋਸੇ ਜਾਂ ਘੇਰੇ ਬਣਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਘੇਰੇ ਦਵਾਈ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਟੇਸਟ ਆਉਣਾ

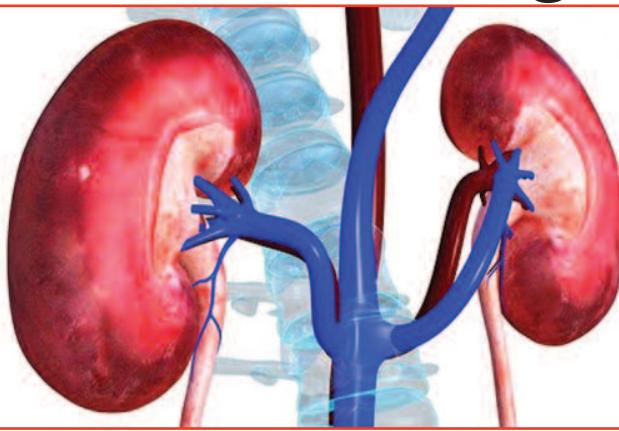
ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਮੈਟਲਿਕ ਟੇਸਟ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਲਿਕੁਇਡ ਅਤੇ ਵੇਸਟ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਾਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਪਾ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਇਕ

ਖਤਰਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੈ।

ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿਚ

ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ

ਕਿਡਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸ਼ਾਨੀ ਹੋਣ ਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਰਟ ਬੀਬ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਫੇਡਾਂਡਿਆਂ ਵਿਚ ਲਿਕੁਇਡ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਸੋਜਿਸ਼

ਰੈਡ ਪਲੇਟਲੈਟਸ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਸਰਕੁਲੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੋਨ ਮੈਰੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਲੇਟਲੈਟ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੋਨ ਮੈਰੋ ਰੈਡ ਪਲੇਟਲੈਟਸ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਕਸੀਜਨ ਦਾ ਫਲੋ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਇਹ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਵਾਏਗੀ।

ਅਪਰ ਬੈਕ ਪੇਨ

ਕਿਡਨੀ ਡੈਮੇਜ ਹੋਣ ਤੇ ਅਪਰ ਬੈਕ ਪੇਨ ਦੀ ਸਿਕਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਰ ਬੈਕ ਦੇ ਇਕ ਸਾਈਟ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਇਹ ਦਰਦ ਬੁਖਾਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਰੰਗ ਅਤੇ ਵਕਤ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣਾ

ਕਿਡਨੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿਸ਼ਾਬ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਰੰਗ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਕਿਡਨੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ।

ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਸਣ ਵਾਲੇ ਇਹਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਰੋ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼

ਬਿਜ਼ੀ ਲਾਈਫ ਲਾਈਨ, ਗਲਤ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਨਾ ਰੱਖਣਾ, ਸਮੋਕਿੰਗ ਅਤੇ ਤੰਬਾਕੂ ਖਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੂੰਹ ਦਾ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਮੂੰਹ ਦੇ ਕੁਝ ਬਦਲਾਅ ਲੰਗ ਕੈਂਸਰ ਅਤੇ ਕਾਲੇਨ ਕੈਂਸਰ ਦਾ ਵੀ

ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੇ ਸਰੀਰ ਵਕਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸੰਕੇਤਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਵਕਤ ਤੇ ਪਛਾਣ ਕੇ ਇਸਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

* ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਛਾਲੇ ਜਾਂ ਜਥਮ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ।

* ਜਬਾਤੇ ਜਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੁੰਮਾਉਣ ਵਿਚ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋਣੀ।

* ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਬਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਲੀਡਿੰਗ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਜਬਾਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸੋਜਿਸ਼ ਆਉਣਾ।

* ਮੂੰਹ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲ ਜਾਣਾ।

* ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਾ ਜਾਂ ਜਬਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਤੇਜ਼ ਦਰਦ ਹੋਣਾ।

ਦਿਲ ਅਤੇ ਸੂਗਰ ਤੱਕ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹਨ ਇਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ

ਕੁਝ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸਰਦੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੈ ਮੇਬੀ, ਠੰਡ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਮੇਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਠੰਡ ਵਿਚ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਵੀ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਤਾਸੀਰ ਗਰਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਰਦੀ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੀਆਂ ਕਾਢੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਅਤੇ ਮਿਨਰਲ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਰ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੇਬੀ ਵਿਚ ਆਇਨ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਦਿ-

ਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਘਟਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਬੀ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਰੀਬ 10 ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅੱਲੰਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੂਗਰ ਤੱਕ ਵਿਚ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਅੱਲੰਗ-ਅੱਲੰਗ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਮਤੀ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਫੇਸ ਤੇ ਲਗ ਕੇ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਜੂਸ ਵੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ।

ਗਲਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਨਾ ਖਾਓ ਇਹ ਭੋਜਨ, ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਨੁਕਸਾਕ

ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖਦ ਨੂੰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਹੈਲਦੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਗੀਨ ਟੀ ਅਤੇ ਨਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਾਈਮ ਦੇਖੇ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਖਾਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਲਤ ਟਾਈਮ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹੈਲਦੀ ਫੂਡ ਗਲਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਖਾਣਾ ਸਿਹਤ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਜਾਂ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਆਓ। ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਹੈਲਦੀ ਫੂਡਸ ਬਾਰੇ...

ਕੇਲਾ- ਐਂਟੀ-ਐਸਿਡ ਗੁਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਕੇਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਲੇ ਦੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੇਲੀ- ਬੇਲੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੇਲੇ ਦੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੇਲੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੇਲੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੇਲੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਬੇਲੀ ਪੀਣ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਲਈ ਫਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਾ ਦਿੱਸਦੀ ਹੈ ਚੀਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ, ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਧਮਕੇ, ਪੁਲਾੜ ਨਾ ਜੁੜੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਬਕਵਾਸ

ਪੁਲਾੜ ਤੋਂ ਚੀਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਚੀਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਈ ਹੈ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਪੁਲਾੜ ਤੋਂ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਤਿਆ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਹੈ। ਚੀਨ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਹੀ ਕੀ ਪੁਲਾੜ ਤੋਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਬਣੀ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸੂਰਜ ਹੈ ਪੀਲਾ

ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੂਰਜ ਪੀਲਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਕੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਲਾਲ, ਕੇਸਰੀ ਅਤੇ ਪੀਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਸੂਰਜ ਦਾ ਰੰਗ ਪੀਲਾ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਸੂਰਜ ਸਫੇਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਚੰਦ

ਚੰਦਰਮਾ ਕਾਢੀ ਤੇਜ਼ ਚਾਲ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਧਰਤੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁਠ ਹੈ। ਚੰਦਰਮਾ ਨੂੰ ਇਹ

ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ

ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਅਕਸਰ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਟਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸਪੈਸਲ ਇਫੈਕਟ ਦੇ ਲਈ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਤੈਰਨ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮਾਧਿਅਮ ਯਾਨਿ ਹਵਾ ਦੀ ਲੋੜ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਪੇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਗੈਸਾਂ ਹਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਦੋ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ।

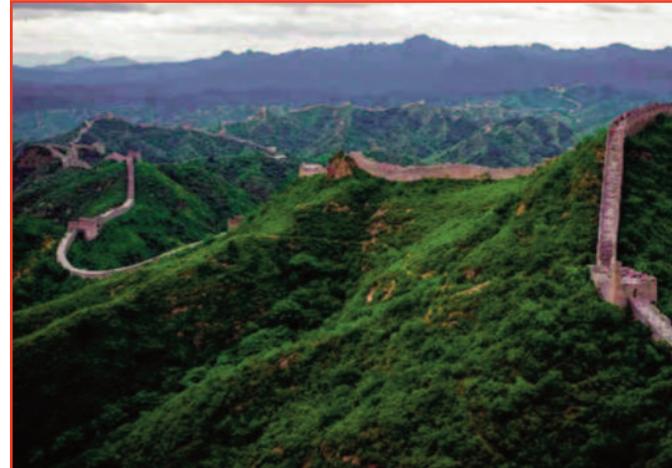
ਹਾਂ ਇੰਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸੂਟ ਪਾਏ ਬਾਹਰ ਕਿਲਾਦੇ ਹੀ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਬਲਡ ਸਰਕੂਲੋਸਣ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਗੁਬਾਰੇ ਵਾਂਗ ਢੁੱਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਰੁੱਤਾ ਖਿੱਚ

ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਹਵਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਗਰੁੱਤਾ ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਭਰਮ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਬੋੜਾ ਬਹੁਤ ਗਰੁੱਤਾ ਆਕਰਸ਼ਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਚੰਦਰਮਾ ਲਗਾਤਾਰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਚੱਕਰ ਲਗਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗਰੁੱਤਾ ਖਿੱਚ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਚੰਦਰਮਾ ਕਦੋਂ ਦਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪੰਧ ਤੋਂ ਆਜ਼ਦ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ।

ਬੁੱਧ ਹੈ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ

ਬੁੱਧ ਗ੍ਰਹਿਸ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇਤੇ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦੇ ਸੂਰਜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਂ ਨੇਤੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹਨਾਂ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਠੰਡਾ ਜਾਂ ਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮ ਤਾਂ ਸੁੱਕਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਗੈਸ ਦੀ ਭਰਮਾ ਰਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸੂਟ ਦੇ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿਸਫੋਟ

ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਪਕਰਨ ਜਾਂ ਡ੍ਰੈਸ ਦੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਸਹੇਸ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਪਰ ਉਸਦੀ ਇਕ ਖਾਸ ਵਜਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸਫੋਟ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਯਾਨਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਵਿਸਫੋਟ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਦੀ ਇਨੀ ਮੇਟੀ ਸੀ ਸੋਨਾਕਸੀ ਸਿਨਹਾ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸੋਨਾਕਸੀ ਸਿਨਹਾ ਅੱਜਕਲੁੰ ਹੈਪੀ ਭਾਗ ਜਾਏਗੀ ਰਿਟਰਨ' ਅਤੇ 'ਗੋਲਮਾਲ ਇਨ ਨਿਊਯਾਰਕ' ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਟਿੰਗ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ 'ਦਬੰਗ-3' ਦੀ ਸ਼ਾਟਿੰਗ 2018 ਵਿਚ ਆਰੰਭ ਹੋਣੀਆਂ ਅਤੇ 2019 ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣੀਆਂ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੋਨਾਕਸੀ ਨੇ ਬਡੋਂ ਕਾਸ਼ਟਿਓਮ ਡਿਜਾਇਨਰ ਆਪਣਾ ਕੈਰੀਅਰ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਅੱਜਿਨੇਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੇ ਕਿਹਾਂ ਤੇ ਉਸਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ

ਮਜਾਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਲਵੀ ਰਹਿਮਤ ਅਲੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰੀਬ 50 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਇੱਥੇ ਰੇਲ ਦੀਆਂ ਪਟੜੀਆਂ ਵਿਛਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਆਰੰਭ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਪਟੜੀਆਂ ਵਿਛਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਆ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਪਟੜੀਆਂ ਉਖੜੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਵਕਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਰੂਹਾਨੀ ਤਾਕਤ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪਟੜੀਆਂ ਪੱਟ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਰਹਿਮਤ ਅਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਟੜੀਆਂ ਦੇ ਉਖੜਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਦੋਂ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਆਇਟਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇੱਥੇ ਇਕਮਾਰ ਬਣਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਪਟੜੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਜਾਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਲੋਕ ਮੰਨਤਾਂ ਮੰਗਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਨਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਗਈ ਤੇ ਹੁਣ ਇੱਥੇ ਹਰ ਵੀਰਵਾਰ ਸਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਭੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਚਾਦਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਢੁੱਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰਬੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੌਸਮਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਕ ਘਟਨਾ ਨੇ ਵੀਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸ਼ਹਿਰ, 36 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖਾਲੀ

ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈਂ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਲੋਕ ਵੱਸਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਇਟਲੀ

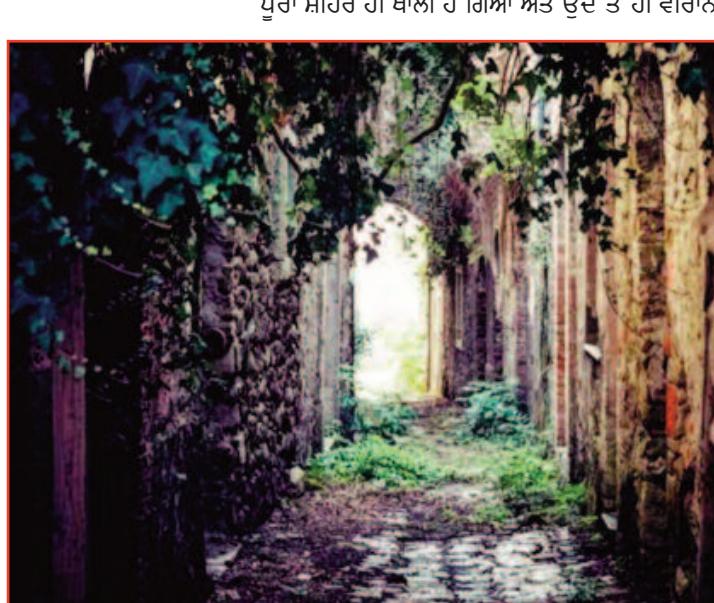
ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਲੋਗ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਪਲਾਇਨ ਕਰਨਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਪੂਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵੀਰਾਨ

ਇਸ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋਗਏ ਸਨ ਜੋ ਹੁਣ ਕੈਪ ਲਗ ਕੇ ਜਾਂ ਝੌਪੜੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਭਟਕਦੀਆਂ ਆਤਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂਬਾਦ ਇੱਥੇ ਅਨੇਕਾਂ ਅਜੀਬੋ-ਗਰੀਬ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਹੋਣ

ਪਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੀ ਇੱਥੇ ਆਉਣਵਾਲੇ ਲੋਕ ਭੂਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਸਣਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਵਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਣ ਅਕਸਰ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂਮਣ-ਫਿਰਨ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲੈਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਦਾ ਸੋਚਿਆ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸੋਨਾਕਸੀ ਨੇ ਆਪਣਾ 30 ਕਿਲੋ ਵਜਨ ਘਟਾਇਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਨਾਕਸ

ਇਹ ਹੈ ਬਰਫ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਟਲ, ਮਨਫ਼ੀ 8 ਡਿਗਰੀ ਵਿਚ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਲੋਕ

ਅੱਜਕਲੁ ਜਿੱਥੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਠੰਡ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਹੀ ਸਵੀਡਨ ਦੇ ਲੈਪਲੈਂਡ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹੋਟਲ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਫ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸਟ੍ਰਕਚਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇਬੈਡ ਤੱਕ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਬਰਫ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਰਫੀਲੇ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਲੋਕ ਰਾਤ ਬਿਤਾਉਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ

ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਅੰਦਰ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ -5 ਤੋਂ -8 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲ-ਸੀਅਸ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਕਰਕੇ ਬਰਫ ਦੇ ਬਣੇ ਬੈਡਰੂਮ ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਲੀਪ ਮੈਟ ਵਿਛੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਹੋਟਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਲੱਗਭੱਗ 35 ਵੀ. ਆਈ. ਪੀ. ਸੂਈਟ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਇੰਟੀਰੀਰੀ ਅਰੁਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਟੂਰਿਸਟ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਂ

ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸਟ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। 35 ਸੂਈਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਥੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲਈ ਆਈਸ ਸੈਰੇਮਨੀ ਹਾਲ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਕ੍ਰੀਏਟਿਵ ਜੋਨ ਹਨ। ਇਸ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ 30000 ਕਿਉਂਬਿਕ ਮੀਟਰ ਬਰਫ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਆਰਟ ਵਰਕ ਦੇ ਲਈ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ

600 ਟਨ ਕ੍ਰੀਏਸਟਲ ਕਲੀਅਰ ਬਰਫ ਅਤੇ 1000 ਹੈਂਡ ਪਾਲਿਸ਼ ਕਿਸਟਲ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹੋਟਲ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕਿਸਮਿਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰਮੀਆਂ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਇਹ ਪਿਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਠਹਿਰਨ ਦੇ ਲਈ ਗੈਸਟ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ 1 ਲੱਖ ਤੱਕ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਭੁਤਾਂ ਕਾਰਨ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਨਿਊਟਨ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹਸਪਤਾਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਟਨ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਪਿਛਲੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੀਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਕੋਰੀਡੋਰ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਘੁੰਮਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਨਾਂ ਫੇਅਰਡੀਲਡ ਹਿਲਜ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਾਈਟ ਗਾਊਨ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਘੁੰਮਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਦੀ ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰ ਭੁਤਾਂ ਦਾ ਬਸੇਰਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਸਮਾਨ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਾਬ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਛੱਤ ਬਾਂ ਬਾਂ ਤੋਂ ਬਰਬ ਹੋ ਪੈਂਟਿੰਗ ਦਾ ਰੰਗ ਉਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੇ ਲੱਗੇ ਪਰਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ

ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਸ ਦੇ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਗੰਦਗੀ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਰਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਫੇਅਰਡੀਲਡ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਵੀਰਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਭਟਕਦੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਭੁਤ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ 27 ਸਾਲਾਂ ਡਯੂ ਬਾਸ ਨੇ ਪਿੱਚੀਆਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਂ ਮੈਂ ਦਸ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਦਿੱਤਾ ਵਾਲੇ ਇਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਮਰੇ ਅਤੇ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਮੰਦਿਨ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਖੁਬਸੂਰਤ ਸਮਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਰੋਬੋਟ ਬੀਮ ਦਾ ਇਹ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਆਪਣੀ ਸੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਸ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਰੋਬੋਟ ਪਰੋਸਟਰਾਂ ਵਾਲਾ

ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਸਰਵ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰੋਬੋਟ ਤੇ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੇਨੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾ ਰੋਬੋਟ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਚੇਨੀ ਦੇ ਪਾਸ ਇਲਾਕੇ ਮਹਾਬਲੀਪੁਰਮ ਰੋਡਤੇ ਬਣੇ ਇਸ ਮੌਜੂਦ ਨਾਂ ਦੇ ਚਾਈਨੀਜ਼ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਬਾਈ ਅਤੇ ਚਾਈਨੀਜ਼ ਖਾਣਾ ਸਰਵ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੋਬੋਟ ਬੀਮ ਦਾ ਇਹ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਆਪਣੀ ਸੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵੈਸੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਰੋਬੋਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਸਰਵ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਸਟੋਲੀਆ ਤੋਂ ਬਚਰ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਪੀਜ਼ਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹੋਮ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੇ

ਹੱਥ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ ਲੋੜ, ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਹੀ ਚੱਲੇਗੀ ਕਾਰ

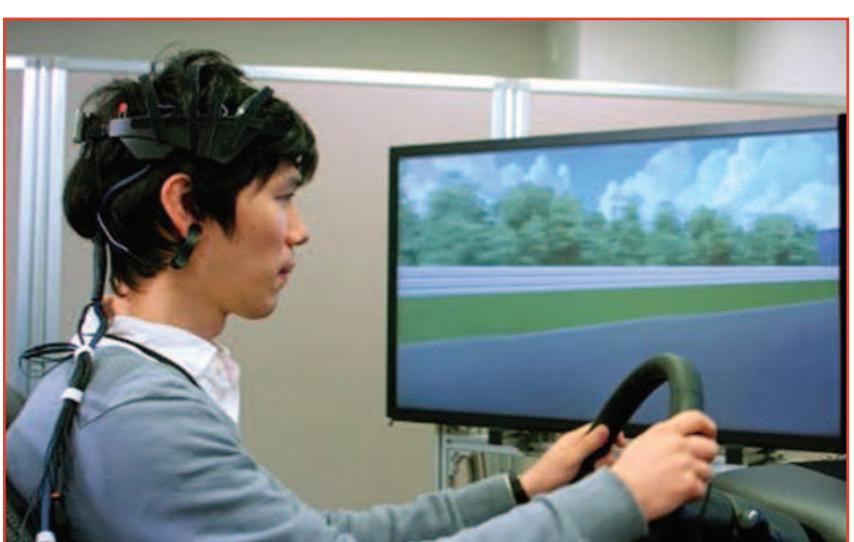
ਹੁਣ ਤੱਕ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਫ੍ਰਾਈਵਰਲੈਸ ਕਾਰ ਤਕਨੀਕ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਇਕ ਕਾਰ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਜਾਕੇ ਕਾਰ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਨੇਖੀ ਤਕਨੀਕ ਲੈ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਫੇਗਸ ਆਟੋਸੋਬਾਇਲ ਕੰਪਨੀ ਨਿਸਾਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਾਰ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਲੈ ਕੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਸਾਰੇ ਮਾਤਰ ਨਾਲ ਕਾਰ ਨੂੰ ਫ੍ਰਾਈਵ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।

'ਬ੍ਰੇਜ ਜਬਵੇਕਿਲ'
ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕਾਰ
ਚੱਲੇਗੀ ਦਿਮਾਗ ਦੇ
ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ

ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਨੇਖੀ ਅਤੇ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਾਨਿਆਂ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਅਸੀਂ ਇਸਤਰਕੇ

ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰ ਇੰਨੀ ਸਮਾਰਟ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਟੋਅਰਿੰਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਿਰਫ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਰੀਡ ਕਰਕੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਦੌੜਾਵੇਗੀ। ਆਮ ਭਾਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਸੋਚ ਕੇ ਕਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਸ ਵੇਗਾਸ ਦੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ

ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਤਕਨੀਕ

ਨਿਸਾਨ ਕੰਪਨੀ ਬੀ2ਵੀ ਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਲੈਸ ਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲਾਸ ਵੇਗਾਸ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਜ਼ਿਊਮਰ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ਿਡੈਟ ਦਾ ਦਾਵਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ2ਵੀ ਤਕਨੀਕ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਤਕਨੀਕ ਹੈ, ਜੋ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਸੰਕੋਤ ਨੂੰ ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਫ੍ਰੈਂਕ ਕਰੇਗਾ। ਅਤੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਆਟੋਨਾਮਸ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਇਸ ਸਿਗਨਲ ਨੂੰ ਧੋਸੈਸ ਕਰਕੇ ਕਾਰ ਨੂੰ ਫ੍ਰਾਈਵ ਕਰੇਗਾ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲੇਗੀ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਕੋਤ

ਨਾਲ ਕਾਰ

ਨਿਸਾਨ ਮੋਟਰਸ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਰ ਦੀ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਸੈਂਸਰ ਨਾਲ ਲੈਸ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕੈਪ ਲਗਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਕੈਪ ਹਰ ਸਿਗਨਲ ਨੂੰ ਬੈਨ ਸੈਂਸਰ ਦੇ ਲਾਵ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੈਨ ਸੈਂਸਰ ਰੀਅਲ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਫ੍ਰੈਂਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗਿਆ ਆਟੋਨਾਮਸ ਫ੍ਰਾਈਵਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਇਸ ਸਿਗਨਲ ਨੂੰ ਧੋਸੈਸ

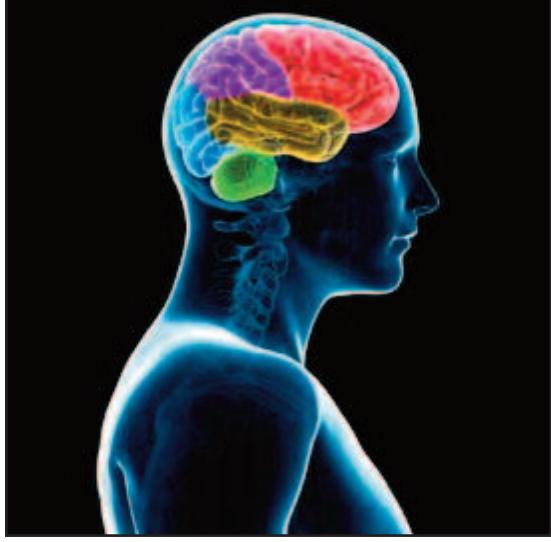
ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਮਕੀਨ ਮਾਰੂਬਲ

(ਸਫ਼ਾ 17 ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੂਰਾ ਇਲਾਕਾ ਫੌਜ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋਠ ਹੈ। ਗੇਟ 'ਤੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰ ਦਾ ਖੜਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਕੇ ਟੈਂਟ ਸਿਟੀ ਵੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਇੱਥੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਖੜੀਦਾਰੀ, ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀ, ਅਜਾਇਬਘਰ ਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਬਿੱਚ ਲਈ ਰਣ ਉਤਸ਼ਹ ਚਲਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਭੀਤ ਪੈਦਲ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਦਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਰੀਆਂ ਉਠ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਆਕਾਰੀ ਵਾਚਟਾਵਰ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਸੀ। ਵਾਚਟਾਵਰ ਕੋਲ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮੇਲਾ ਲੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਸੰਗਿਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰੰਗੀਨ ਬਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੀਤ ਹੋਰ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਲਦਲ ਸੀ, ਪਰ ਟਾਵਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪੂਰਾ ਸਫੈਦ ਤੇ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਨਜ਼ਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਲੁਣ ਦਾ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਅੱਖਾਂ ਚੁਪਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਦੇ ਇਹ ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੀਨੀ ਹਰਕਤਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਉਪਰ ਉਠਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਸੀਲ ਅੰਦਰੀਨੀ ਪਲੇਟਾਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਮੀਂ ਹੇਠ ਦੇ

ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰਾ ਰਣ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਰਦੀ ਦੇ ਖੁਸ਼ਕ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਸੁੱਕ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲੁਣ ਸਤਹਿਂ 'ਤੇ ਸਫੈਦ ਚਾਚਰ ਜਾਂ ਤਾਜ਼ੀ ਹੋਈ ਬਹਫ਼ਬਾਰੀ ਵਾਂਗ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇਤੀਲੀ ਥਾਂ ਪੋਲੀ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਖਾਣ-ਪੀਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਝਾਕੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਵੰਬਰ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਏਟੀਐਮ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਕੱਢ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਪਹਿਰਾਵੇ, ਲੋਕ ਨਾਚ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਸਾਮਾਂ ਬਿਤਾ ਕੇ ਲੁਣ ਦੇ ਸਫੈਦ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਏ ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਣ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਫੈਦ ਚਾਦਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਟਾਪੂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਰੀਬਨ ਚਾਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਿੱਧ ਕਦੇ ਇੱਥੋਂ ਵਗਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਯੰਗਰਦੀ ਚੇਤਨਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤਿਆਂ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਕਿਸ ਵੰਨਗੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਭੱਜ-ਦੌੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰ ਬੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ; ਸਨੋਹ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਦਿਆਂ; ਡਰ ਜਾਂ ਕ੍ਰੋਧ ਨਾਲ ਕੰਬਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁੱਤਿਆਂ ਸੁਪਨੇ ਤੱਕਦਿਆਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਵਤੀਰੇ ਅਨੁਕੂਲ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋਏ, ਜਗਮਗਾਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀ ਰਿੰਦਸੇ ਐਲਫਾ, ਬੀਟਾ, ਗੈਮਾ, ਥੀਟਾ, ਡੈਲਟਾ ਆਦਿ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਤਰੰਗ-ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਬਰਕਣ-ਗਤੀ (ਫੀਲੋਐਸੀ) 'ਚ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹਨ। ਡੈਲਟਾ ਤਰੰਗ ਦੀ ਮੱਕਲੀ ਤਰੰਗ-ਲੰਬਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਮਾ ਤਰੰਗ ਦੀ ਤੰਤਾ। ਹੋਰਨਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗ-ਲੰਬਾਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਬਰਕਣ-ਗਤੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਡੈਲਟਾ ਦੀ 4 ਹਰਟਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਮਾ ਦੀ 70 ਹਰਟਜ਼। ਥੀਟਾ, ਐਲਫਾ, ਬੀਟਾ ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਰਕਣ-ਗਤੀ 8 ਹਰਟਜ਼, 12 ਹਰਟਜ਼ ਅਤੇ 30 ਹਰਟਜ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਥਿਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਰਹਿਤ ਗੜ੍ਹੀ ਨੀਦਰ ਮਾਣਦਿਆਂ ਦਿਮਾਗ ਡੈਲਟਾ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਸੰਚਾਰੀ ਹਲਕੀ ਨੀਦਰ ਦੌਰਾਨ ਥੀਟਾ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ। ਜਾਗਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਐਲਫਾ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧੀਨ ਸਾਂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਅੰਤਰ-ਯਿਆਨ ਹੋਏ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਆਚੂਜ਼ ਦਿਸ ਅਵਸਥਾ 'ਚ ਵਿਚਦੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਸੋਚਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਸਾਧਾਰਨ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿਮਾਗ ਬੀਟਾ ਤਰੰਗਾਂ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਲੋੜੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਗੈਮਾ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਉਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਚਦਿਆਂ-ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ, ਸਿੱਖਿਆਂ-ਸਿਖਾਉਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ 'ਚ ਲੀਨ ਹੋ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਗੈਮਾ ਤਰੰਗਾਂ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਉਤੇਜਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਕ ਸੈਲ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸੈਲਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਚੁਫੇਰੇ ਲਗਰਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਵਿਛਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਲ ਦਾ ਅਤਿ ਉਲੰਘਾ ਤਾਣਾ-ਬਾਣਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਖਿਲਾਰ ਵਾਲੇ ਉਲੜਵੇਂ ਮਿਲਗੇ ਦੀ ਪਰਖ-ਪੜਤਾਲ ਸੁਖਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧੀਆਂ ਅਪਣੀ ਰੱਖਿਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਦਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਹ ਹਨ: ਈਈਜੀ ਅਤੇ ਐਮਾਰਾਈ। ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਲਈ ਈਈਜੀ ਵਰਤੋਂ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੰਭਾਵ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕਿਹੜਾ ਖੇਤਰ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਮਾਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ

ਇਹ ਭਰ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਖੇਤਰ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਸਮੇਂ ਦੂਜਾ ਸਰਗਰਮ ਹੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਵਤੀਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਸਰਗਰਮ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਢੁਕਵੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਅਤੇ ਇੱਕ ਤਰੰਗ ਦਾ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਵਸਥਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਕਰਾਂ, ਵਹਿਆਂ 'ਚ ਪ੍ਰਿਵੇ ਰਹਿਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਖੱਬਤ ਨਾਲ ਮੋਹ ਪੈ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿਮਾਗ

ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਉਲਤ ਕੇ ਹੋਰ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਮਾਨਵ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਕਾਰਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਅਬੋਧ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਮੂਨੇ, ਚਿੱਤਰ, ਦ੍ਰਿਸ਼ ਆਦਿ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦਿਮਾਗ ਅੰਦਰ ਯਾਦ ਬਣ ਕੇ ਸਮਾ ਜਾਣ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਰੀਤਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ, ਬੁਤਾਂ-ਮੁਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਵਤੀਰਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਅਕਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾ ਰਹੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਪਦਾ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਵਤੀਰਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਕੂਲ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਿਹੜੀ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਕੀ ਖਾਣਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ: ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਲਈ ਨਿਰੋਲ ਸਾਡੀ ਚੇਤਨਾ ਨਿਰਣਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ। ਐਮਾਰਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲ ਧਾਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਤੀਰੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਉਹ ਖੇਤਰ ਲਗਭਗ 6 ਸਕਿੰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਚੇਤਨਾ ਲਈ ਓਪਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਚੇਤ ਮਨ ਦਾ ਭਾਗ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਜਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੋ ਗਿਆ; ਮੈਂ ਜਾ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪੁੱਜ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਗਿਆ ਆਦਿ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਹੁਤਿਆਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਆਦਤ ਅਮਾਂ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਦਾਚਾਰਕ ਪੰਥੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਰੀਤ-ਰਿਵਾਜ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਕੁ ਤਾਂ ਇੱਛਾ ਅਧੀਨ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਅਣਿੰਡਕ ਅਚੇਤ ਮਨ ਦੇ ਵਰਗਲਾਏ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂ ਜਾਣ੍ਹੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੰਤ ਅਤੇ ਪੱਖਦ ਪਨਪ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹ ਕੁਝ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਹੋਣਾ ਵੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਤੀਰਾ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ 'ਚ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਉਹ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨਿਰਣੇ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਚੇਤਨਾ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਤੰਤਰ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਚੇਤ ਮਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਵੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੋ-ਚਿੱਤ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਵੀ ਅਚੇਤ ਮਨ ਅਤੇ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਤਕਰਾਰ ਦਾ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਜ ਅਨੁਸਾਰ: ਫਿਰ ਦਿਲ ਕੋ ਪਾਸ-ਏ ਜ਼ਬਤ ਕੀ ਤਲਕੀਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ, ਅੱਤ ਇਮਤਿਹਾਨ-ਏ ਜ਼ਬਤ ਸੇ ਫਿਰ ਜੀਅ ਚੁਗਾਏ ਹਮ। ਚੇਤਨਾ ਜਾਗਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸੁੱਤਿਆਂ

ਵਿਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਚੇਤ ਮਨ ਤਦ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਸਪਨੇ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਬਾਹਰੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਸਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਇਹ ਖੇਤਰ ਰਾਤੀ ਨਿਸਲ ਪਏ ਸੁਸਤਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਤਦ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ ਵਾਚਾਂ ਜਾਂ ਵਾਚਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੁਰਜਿਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਲੋ

ਵਿਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਅਗਲੇ ਖੇਤਰ ਸੈਵਿਬਰਮ ਨਾਲ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਐਮਗਡਲਾ ਨਾਲ ਗੂੜੇ ਸਬੰਧ ਹਨ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਮਾਗ ਉਪਰ ਮੜ੍ਹੇ ਕਾਰਟੈਕਸ ਨਾਲ, ਜਿਹੜਾ ਸੁਤ-ਸਮਝ ਦਾ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ 'ਚ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਚੇਤਨਤਾ ਨਿਸਲ ਪਏ ਸੁਸਤਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਤਦ ਚੇਤਨਾ ਵਿੱਚ

VRV PRODUCTION PRESENTS

A KAVI RAZ FILM

Kande

IN CINEMAS
11TH MAY 2018

WORLDWIDE DISTRIBUTION

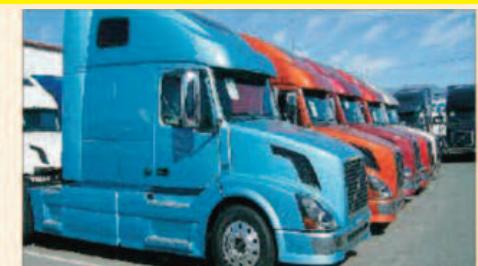

TEC Equipment

Your Best Business Partner

ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਮਿਲੋ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਫਾਬੀਨਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Harjinder Singh Bal

Direct (510) 577-5509

Cell (510) 613-3573

hsingh@tecequipment.com

**8099 S Coliseum Way
Oakland, CA 94621**

www.tecequipment.com
